

HO ŐI MINH'İN

kısa hayat öyküsü

Vietnam halkının ulusal kurtuluşunun ve Kuzey Vietnam'da sosyalizmin kuruluşunun büyük öncüsü Ho Ői Minh 19 Mayıs 1890'da Vietnam'ın Nghean eyaletinin Namlien köyünde dünyaya geldi. Yoksul bir ailedendi. Babası klâsik edebiyat doktoru idi; ancak Fransız sömürgeci-leriyle işbirliğine yanaşmayan bir aydın olduğu için çoğu zaman işsizdi. Ho Ői Minh, küçük yaşında, köylülerin sömürge yönetimi altında nasıl acı çektiklerini gördü; yaşadığı olaylar, başkalarından dinledikleri onda derin izler bıraktı ve ona ulusal bilinç kazandırdı.

1905 yılında Hue'ye giderek liseye girdi. Ancak burada da Fransızların kendilerine uşaklık edecek nitelikte kişiler yetiştirdiğini görünce liseyi bıraktı. Daha sonra bir Fransız gemi kumpanyasına girdi, vapurlarda miçoluk etti. Bu arada Fransa'yı, İngiltere'yi, Almanya'yı, Amerika'yı ve Afrika'daki Fransız sömürgelerini gördü. Kapitalist ülkelerde ve sömürgelerdeki sömürü çarkını tanıdı.

1914 yılında Birinci Dünya Savaşı çıktığında İngilterede idi. Fransız emperyalistleri, öteki sömürgelerde olduğu gibi Vietnam gençliğini de, kendi çıkarları için savaş hattına sürüyorlardı. Ho Ői Minh Fransa'ya geçti ve oradaki Vietnam'lı yurtseverlerle ilişki kurdu.

1917'de başgösteren Ekim Devrimi Ho Ői Minh üzerinde büyük etki yaptı. Bu devrimi incelemeye koyuldu, Paris'teki Marksistlerle ilişki kurdu. Bu arada Fransa'da Yaşayan Vietnamlı Yurtseverler Grubunu oluş-

turdu ve bu örgütü temsilen, 1918 yılında yapılan Versay barış konferansına katıldı.

1919 yılında 3. Enternasyonal kuruldu. Fransız Sosyalist Partisi bu enternasyonale katılıp katılmama konusunda ikiye ayrıldı. Katılma taraftarları olan sol kanat Partiden ayrılarak Fransız Komünist Partisi'ni kurdu. Ho Şi Minh'te bunlar arasındaydı.

Ho Şi Minh, Fransız sosyalistleriyle birlikte yürüttüğü mücadelede konuşmalarıyla, yazılarıyla sürekli olarak sömürge meselesinin önemi üzerinde duruyor ve Fransız sosyalistlerini, bu konuya gereken önemi vermemekle eleştiriyordu. 25 Mayıs 1927 tarihli Humanité'de çıkan bir yazısında şöyle diyordu:

«Sömürge sorunu üzerindeki tezinde Lenin, «sömürgeci ülkelerin işçilerinin, sömürülen ülkelerin kurtuluş hareketlerini aktif olarak desteklemeleri zorunda olduklarını» açıkça belirtmiştir. Bu amaca ulaşmak için ana ülkelerin işçileri sömürgecinin gerçekten ne olduğunu, orada neler geçtiğini, kolonilerdeki proleter kardeşlerinin çektiği —ve kendilerinden bin defa fazla olan— acıları bilmeleri, tek kelimeyle bu sorunla ilgilenmeleri gerekir.

«Ne yazık ki sömürgecinin, tabanın altında çokça kum, başın üzerinde çokça güneş olan, Hindistan Cevizi ile kaplı ve renkli insanlarla dolu bir ülke olduğunu sanan hâlâ pek çok militan var. Ve bunlar bu konuya en ufak bir ilgi duymuyorlar.»

Fransız Komünist Partisi'nin yardımıyla «Sömürge Halkları Birliği» ni kurdu, Fransız Sömürgeciliğinin Yargılanması adlı incelemesini yazdı. La Paria adlı bir gazete çıkardı. 1924'de Komünist Enternasyonal'in 5. Kongresine ve çeşitli uluslararası kongrelere katıldı.

Aynı dönemde Vietnam'da devrimci bir partinin oluşturulmasının gereğini düşünüyordu. Emperyalizme karşı demokrasi ve sosyalizm için mücadelenin ancak Marksist-Leninist ilkelerle donanmış böyle bir parti öncülüğünde yürütülebileceği inancındaydı. Bu sırada Çin'e sığınmış Vietnam'lı yurtseverleri örgütledi, Vietnam Devrimci Gençlik Birliği'ni ve Ezilen Asyahlık Birliği'ni kurdu. Vietnam'lı gençlerin eğitimi ile uğraştı; Birliğin organı olarak Gençlik gazetesini yayımladı ve gençlerin el kitabı diye okudukları Devrim Yolu'nu yazdı. Bu iki yayın el altından bütün ülkede dağıtılıyordu. Sosyalizmin halk arasında yayılmasının ilk adımlarıydı bunlar.

1927-28 yıllarında Vietnam Devrimci Gençlik Birliği örgütleri hızla yayıldı. Buna paralel olarak Vietnam'da ekonomik ve demokratik nitelikteki kitle hareketleri, grevler, başkaldırımlar yoğunlaşmıştı. Sosyalizm işçi ve köylü kitlelerinin içine yayılmaya başlamış, Vietnam emekçilerinin sömürgecilere ve işbirlikçi toprak ağalarına karşı yürüttükleri mücadeleyi örgütleyecek devrimci bir parti için şartlar olgunlaşmıştı.

1929 yılında değişik gruplar ülkenin üç ayrı yerinde komünist partisi kurdular. Kuzey Vietnam'da Hindiçini Komünist Partisi kuruldu. Güneyde Annam Komünist Partisi kuruldu. Orta Vietnam'daki Tan Viet

Devrimci Partisi, Tan Viet Komünist Birliği olarak örgütlendi. Bunların herbiri yalnızca kendisinin gerçek devrimci parti olduğunu söylüyordu. Birbirlerini kıyasıyla eleştiriyorlar ve hepsi de Komünist Enternasyonal ile temas etmeye çalışıyorlardı. Bu durumda Enternasyonal, Hong-Kong'a Ho Şi Minh'i gönderdi. Ho, bir Birleştirme Konferansı topladı. Konferansta üç parti, Vietnam Komünist Partisi adı altında birleştirildi. Bu isim sonradan Hindicini Komünist Partisi olarak değiştirildi. Parti'nin kuruluşu dolayısıyla Ho Şi Minh'in yayınladığı çağrıda Partinin, öncelikle, ülkenin bağımsızlığını ve toprak devrimini de içeren bir demokratik devrimi önerdiği görülür. Bu çağrıda özetlenen program şöyleydi:

1. Fransız emperyalizmini, feodalizmi ve işbirlikçi Vietnam komp-rador takımını yıkmak.
2. Hindicini'yi tam bağımsızlığa kavuşturmak.
3. Bir işçi-köylü ve asker hükümeti kurmak.
4. Emperyalistlere ait olan bankalara, ve öteki işyerlerine el koymak ve bunları işçi-köylü, asker hükümetinin kontrolü altına almak.
5. Emperyalistler ile gerici ve işbirlikçi Vietnamlılara ait bütün çiftliklere ve mallara elkoymak ve bunları fakir köylülere dağıtmak.
6. Sekiz saatlik işgününü uygulamak.
7. Tefeciliđi, faizciliği ortadan kaldırmak ve fakir halkı ezen haksız vergilere son vermek.
8. Halk kitlelerine bütün özgürlüklerini geri vermek.
9. Eğitim imkânlarını sağlamak.
10. Kadın ve erkek arasındaki eşitliği uygulamak.

Parti'nin kuruluşu ile Vietnam devrimi yeni bir döneme girdi. Artık hareketin belli bir programı, yönü ve onu yöneten bir devrimciler kadrosu vardı. Bundan sonra Parti hızla geliştirdi ve etkisi halk kitleleri arasında yayıldı. Bu dönemde Ho Şi Minh Çin'de bulunuyordu. 1931'de İngiliz emperyalistleri tarafından tutuklandı ve bazı uluslararası kuruluşların müdahalesi sonucu bırakıldı. 1933'de Sovyetler Birliği'nde Lenin Okulu'nda öğrenim görmeye başladı.

1940 yılında Japonlar Vietnam'a girdiler. Vietnam halkı, Fransız işgalcilerine karşı yürüttüğü direnmeyi bu kez Japonlara çevirdi. 1941 yılında Ho Şi Minh Vietnam'a gelerek bizzat hareketin yönetimini eline aldı.

Hindicini Komünist Partisi Merkez Komitesi, Ho Şi Minh'in başkanlığında yaptığı toplantıda, Japonlara karşı bir ulusal direnme savaşına girişilmesi ve bu amaçla gerilla birlikleri oluşturulmasına karar verdi. 1942 yazında, Çan Kay Şek Hükümetinin desteğini almak için Çin'e gitti, ancak Çin polisince tutuklanarak bir yıl hapiste yattı.

1944 yılında Ulusal Kurtuluş Propaganda Birliği oluşturuldu. Bu birlik, Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun çekirdeğini teşkil etti. 1945 yazında Kuzey'de kurtarılan altı eyalet Kurtarılmış Bölge ilân edildi; burada devrimci üsler ve Devrimci Halk Komiteleri kuruldu. Aynı yılın Mayıs ayında Halk Kongresi toplandı, Vietnam'ın Geçici Hükümeti olarak Ulusal

Kurtuluş Komitesini kurdu ve başkanlığa Ho Şi Minh'i getirdi. Vietnam Halkı 11-23 Ağustos tarihlerinde genel bir ayaklanmaya katıldı. Başkent Hanoi ele geçirildi. Ho Şi Minh, geçici hükümet adına Hanoi'nin Badinh meydanında Bağımsızlık Bildirisini okudu.

1946 yılında bütün Vietnam'da Millet Meclisi seçimleri yapıldı. Ulusal Birlik Cephesini genişletmek için (1941 yılında kurulmuştu) Vietnam Halk Ulusal Birliği Cephesi, kısa adıyla Lien Viet, kuruldu. Cumhuriyet ilân edildi.

Ancak emperyalistler Vietnam'da demokratik bir cumhuriyetin kurulmasına göz yummadılar. Bir yandan, Amerikan Emperyalistlerinin isteğine uygun olarak Çan Kay Şek gericisi yönetiminde 200.000 kişilik bir ordu kuzeyden Vietnam'ı işgale başladı, diğer yandan da bunu bahane eden Fransızlar yeniden ülkeye girdiler. Fransızların bütün savaş araç ve gereçlerini Amerika sağlıyordu. Barış çabaları sonuç vermeyince Vietnam Halkı yeniden Fransızlara karşı çetin bir direnme savaşına geçti ve bu savaş 1954 yılında Fransız kuvvetlerinin önemli bir bölümünün Dien Bien Phu'da imhasıyla, Vietnam halkının zaferiyle sonuçlandı.

1954 yılı Temmuzunda Cenevre'de barış andlaşması imzalandı. Ancak o güne kadar Fransız kuvvetleri vasıtasıyla savaşı sürdüren Amerika, bu kez andlaşmaya aldırılmıyarak bizzat işin içine girdi ve ancak 1975 yılı Nisanında, Amerika'nın ve kuklalarının kesin yenilgisiyle sonuçlanacak ve tarihe «Pis Savaş» diye geçecek olan iğrenç bir saldırı savaşını başlattı.

Bu dönemde Ho Şi Minh, Kuzey Vietnam'da, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin başkanlığını yaptı, burada sosyalizmin kuruluşunda halkına önderlik etti. İkide bir Amerikan hava saldırılarıyla yakılıp yıkılan ülkesinde, dayanmanın, gururun, yaratıcı çalışmanın bir sembolü haline geldi. Güney'de yürütülen direnme savaşının başarısı ve iki Vietnam'ın birleştirilmesi için çaba gösterdi.

Dünyadaki tüm devrimcilerin ve ezilen halkların da geniş saygı ve sevgisini kazanan Ho Şi Minh, 1969 yılı eylülünde, 79 yaşında öldü.

NOT : Bu yazı, «Ho Şi Minh, Millî Kurtuluş Savaşımız» adlı eserden özetlenmiştir. (Toplum Yayınları'ndan)

VIETNAM VE KAMBOÇYA'DA KURTULUŞ GÜÇLERİNİN ZAFERİ

Faruk ARAS

Hindiçini'de emperyalistlerin ve onların uşaklarının, uzun yıllardır Vietnam ve Kamboçya halklarına karşı yürüttükleri savaş, her iki halkın kesin zaferiyle son buldu. Amerikan emperyalistleri taşı tarağı toplayıp gittiler. Onlarla birlikte Pnom Pen ve Saygon'daki uşaklar da —biriktirdikleri dolarlar ve altınlarla birlikte— çekip gittiler. Efendileriyle birlikte ve kendisine karşı akıl almaz cinayetler işledikleri halklarından kaçarak.. Vietnam ve Kamboçya halkları bu zaferi, destanlara layık bir direnme savaşıyla kazandılar. Onların zaferi bütün ezilen halkların, bütün ilerici insanlığın da zaferidir.

Güneydoğu Asya'daki savaş, emperyalist ülkelerin iğrenç yüzünü birkez daha, çok açık şekilde insanlığın gözleri önüne serdi. Kendilerini «hür dünya»nın koruyucu melekleri diye sunanların, özgürlükten, demokrasiden dem vuranların gerçekte nemenem canavarlar olduğunu, en ahmak kişilerin bile kafasına dank ettirecek şekilde gün yüzüne çıkardı. Emperyalizmin, para

babalarının, kendi çıkarları için herşeyi yapabileceklerini, insanlığa her türlü zulmü reva görebileceklerini, dünyayı bir kan dermasına boğabileceklerini artık herkes biliyor. Amerika'yı ve benzerlerini ancak Lon Nol ve Van Tiyö gibi uşakları savunabilirler. Kaldı ki, böyle uşakların bile savunamadığı zamanlar oldu....

Fransız sömürgecileri 19. yüzyılın ortalarında Vietnam'a girdiler Vietnam halkı işgalci düşmana karşı yer yer direndi, onunla savaştı. Fransızlar, 30 yıl süre ile bu direnmeleri bastırarak Vietnam'ı kontrol altına aldılar. Vietnam'lı köylüleri topraklarından kovan Fransızlar, bu topraklar üzerinde büyük çiftlikler oluşturdular. Toprakların bir kesimini de Katolik kilisesi adına Hıristiyan misyonerleri, tefecilikle ve türlü hileli yollarla, ellerine geçirdiler. Böylece geniş ve en verimli topraklar beyaz azınlığın eline geçti. Vietnam köylüleri kendi toprakları üstünde başkalarına çalışan toprak köleleri durumuna geldiler. Fransız emperyalistleri ülkenin yeraltı ve yerüstü servetlerini talan ettiler; diğer sömürgelerde yaptıkları gibi, buradan da devşirdikleri askerî birlikleri bizzat sömürgelerdeki kurtuluş savaşlarına ve Fransız işçi sınıfının mücadelesine karşı kullandılar .

Birinci Dünya Savaşı, Hindicini halklarının ve bu arada Vietnam halkının tarihinde bir dönüm noktası oldu. Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği'nin kuruluşu, tüm dünyada sömürge ve bağımlı halkların kurtuluş mücadelesine hız kazandırdı. Hindicini halkları da sömürgecilere karşı direnme bayrağını yükselttiler. İkinci Dünya Savaşına kadar geçen dönemde Vietnam halkında ulusal kurtuluş bilinci gelişti. Sosyalist dünya görüşü Vietnam işçilerinin, yoksul köylülerinin ve aydınlarının arasına yayıldı. Ücretlerin arttırılması, dayak ve para cezalarının kaldırılması, siyasî tutukluların serbest bırakılması için, ağır vergilere ve angaryaya karşı, ekonomik ve politik nitelikte grevler, başkaldırmalar oldu. 1924'te Vietnam Devrimci Gençlik Birliği, 1929 yılında Ho Şi Minh'in önderliğinde Vietnam Komünist Partisi kuruldu. Hindicini Demokratik Cephesi oluşturuldu.

1939 Eylülünde İkinci Dünya Savaşı patlak verdi. 1940 yazında Japonya Vietnam'a saldırdı Fransızlar Japon işgaline karşı koymadılar. Vietnam halkı her iki işgalci güce karşı direndi. Yer yer ayaklanmalar, çarpışmalar oldu, ilk gerilla birlikleri doğdu.

1941 yılında Vietminh Cephesi oluşturuldu ve düşmana karşı geniş çapta bir gerilla savaşı yürütülmesi kararlaştırıldı. Bu

savaş boyunca Vietnam Kurtuluş Ordusu doğdu. Direnme savaşı başarı ile yürütüldü ve 1945 yılı Ağustos ayında zaferle sonuçlandı. Vietnam Demokrat Cumhuriyeti kuruldu.

Ancak Amerikan ve Fransız emperyalistleri Vietnam Demokrat Cumhuriyetini yıkmak için harekete geçtiler. Kuzeyden Çan Kay Şek kuvvetleri ülkeyi istilâ etti. Aralık 1946'da da Fransızlar yeniden Vietnam'a saldırdılar. Böylece Vietnam Halkı yeni bir direnme savaşına başladı. Vo Nguyen Giap komutasındaki Vietnam Halk Kurtuluş Ordusu, gerilla savaşını büyük bir ustalıkla yürüttü. Birinci Dünya Savaşında Hitler ordularınca işgal edilmiş ve bu sebeple savaştan yıkıntıyla çıkmış Fransa'nın ihtiyaç duyduğu her türlü silâh ve malzemeyi kendisine Amerika sağlıyordu. Yani Fransız ordusu burada Amerikan donatımı ile savaşıyordu. Amerikalılar Hindicini'ye gözdikmişlerdi, bu bölgenin sosyalist veya demokratik güçlerin etki alanına girmesine razı olamazlardı.

Fransız hükümeti ve onun savaş tutkunu generalleri bu savaşı kazanacaklarına pek inanıyorlardı. Bunun için her türlü hunharca metotlara başvurdular. Ancak sonunda kazanan Vietnam halkı oldu. Halk Kurtuluş Birlikleri, Fransız kuvvetlerinin önemli bir bölümünü Dien Bien Phu'da 55 günlük bir kuşatmadan sonra feci bir yenilgiye uğrattılar. Fransa yenilgiyi kabul edip barış masasına oturmak zorunda kaldı. Fransızlar bu savaşı en modern uçaklar, tanklar ve yeni silâhlarla donatılmış 400.000'den fazla askerle yürüttüler. 92.000 ölü, 114.000 yaralı verdiler. Dien Bien Phu kuşatması sırasında, Amerikan Dışişleri Bakanı Dulles, Vietnam'ın ne pahasına olursa olsun yitirilmemesi için, Fransız hükümetine atom bombası kullanması için ısrar etmişti...

Cenevre Konferansı ve Amerikan Müdahalesi :

21 Temmuz 1954'te Cenevre andlaşması imzalandı. Buna göre Vietnam iki askerî bölgeye ayrılıyordu. Vietminh kuvvetleri kuzeye, Fransız kuvvetleri güneye çekileceklerdi. Ateş-kes tam sağlandıktan sonra seçimlere gidilecek ve Vietnam'ın birleşmesi sağlanacaktı. 17. Enlemden geçen hat salt bir ateş-kes hattıydı ve geçici bir niteliği vardı. Seçimler 20 Temmuz 1966'da yapılacaktı. Ancak Amerika, genel seçimlere gitmeyi engelledi ve bu geçici hattı devamlı bir sınır haline getirmeye kalktı. Amerika,

seçimleri demokratik unsurların kazanacağını biliyordu. Amerikan Cumhurbaşkanı Eisenhower, bunu şöyle itiraf etmişti: «Seçim yapılacak olsaydı halkın % 80'inin Ho Şi Minh'e oy vereceğine inanmayan bir tek Hindicini uzmanına rastlamadım.» Amerikan hükümeti, Cenevre Andlaşmasını çiğnemek için harekete geçti. 7 Temmuz 1954'de CIA'nın çabasıyla Ngo Dinh Diem başbakanlığa getirildi.

Diem, Vietnam'lı büyük bir toprak ağası idi. Bağımsızlık savaşı sırasında ülkesinden kaçmış, Amerika'da Katolik kilisesi ve CIA çevreleriyle sıkı ilişki kurmuştu. Diem, genel seçimlere engel oldu ve Amerikan kuklası bir diktatörlük idaresi kurdu. Diem'in kardeşi Ngo Dinh Nhu, CIA'dan yılda üç milyon dolar alan bir polis örgütü kurmuştu. Ngo Dinh Nhu, Amerika'dan 1.000 kadar polis köpeği getirtmişti. Bu köpeklerin herbiri günde 1,20 dolarlık dondurulmuş at eti yerken Vietnamlı askerlere günde ancak 19 sentlik piringç veriliyordu..

Diem diktatörlüğüne ve onun ipini elinde tutan Amerikan emperyalistlerine karşı Güney Vietnam halkının direnişi, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin öncülüğünde giderek gelişti. Amerikalılar, önceleri kukla hükümetin dostları, danışmanları kılığında ülkeye girdiler, milyarlarca doları silâh ve malzeme olarak Vietnam'a akıttılar; ancak çok geçmeden bizzat kendi askerlerini Vietnam'a çıkardılar. Amerika'nın Vietnam'daki askerî gücü, bazı uydu ülkelerin de katkılarıyla yarım milyonu aştı. Amerika, Vietnam halkına karşı ilân edilmemiş bir savaş yürüttü. Kukla hükümetle birlikte halkın inatçı direnişini hunharca boğmaya çalıştı. Daha önceki savaşlarda bile kullanılmamış en iğrenç saldırı ve imha yöntemlerini denedi.

Amerikan emperyalistleri, milyonlarca Vietnam'lı köylüyü, etrafı duvarlar, tel örgüler, muhafız kulübeleri ve kurt köpekleriyle çevrilmiş «stratejik küçük köyler»de topladılar. Toplu katliamlara giriştiler. Napalm, bilyeli bombalar, havanın oksijenini emip her türlü canlıyı öldüren bombalar, kimyevi bombalar ve zehirler kullandılar. Vietnam'ın yalnız yoksul, yiğit insanlarını değil, aynı zamanda bitkisi, hayvanı ve toprağıyla tabiatını yok etmeye giriştiler. Onlar bu ülkeyi bir deneme tahtası, bir laboratuvar olarak kullandılar. Zaten Amerikan subayları Vietnam'dan çoğu kez «laboratuvar» diye söz ediyorlardı.

Amerika Kendi Halkını ve Dünya Kamuoyunu Aldatmaya Çalışıyordu :

Vietnam'da bu iğrenç cinayetleri işleyen Amerikan hükümeti, tekellerin emrindeki güçlü basın ve propaganda mekanizmasından yararlanarak hem kendi halkını, hem dünya kamuoyunu aldatmaya çalışıyordu. Güya Amerikan hükümeti «Güney Vietnam'daki hürriyetçi, demokratik güçlere yardım görevini» yapıyordu. Dünya jandarması Amerika, «hür dünyayı komünizm tehlikesinden» koruyordu. Hürriyet meleği, Vietnam'daki şer kuvvetlerine karşı savaşıyordu.. Oysa bu yalanlarla ne kendi halkını, ne de dünya halklarını aldatmak mümkün değildi. Mızrak çuvala sığmıyordu.. Bu savaş, özgürlük veya demokrasi aşkına değil, bir avuç Amerikan tekelsiyle onların Vietnam'daki uşaklarının çıkarına yürütülen bir «Pis Savaş»tı. Bütün yalan makinalarına rağmen Amerikan idarecileri de zaman zaman gerçek niyetlerini açığa vurmadan edemiyorlardı. Başkan Eisenhower, 1953 yılında Eyalet Valileri Konferansında şöyle diyordu: «Çin-Hindi'ni bir an için kaybettiğimizi düşünelim. Hemen arkasından bazı olaylar meydana gelecektir. Orada uzanan son toprak parçası olan bütün yarımada hemen hemen korunamaz hale gelecektir. Bizim için çok önemli olan ve oradan elde edilen kalay ve tnuğsten artık gelmez olur... Bundan ötürü Amerika savaş yardımı için 400 milyon dolar vermeyi kabul ettiği zaman parayı sokağa atmamaktadır. Böylelikle biz Amerika Birleşik Devletleri'nin güvenliğini, gücünü, ihtiyaç duyduğu Çin-Hindi ve Güneydoğu Asya zenginliklerini teminat altına alacak en ucuz yolu onaylamış oluyoruz.»

İşte Amerika'nın yürüttüğü savaşın gerekçesi.. Güneydoğu Asya'nın zenginlikleri bundan çok daha fazla. Güneydoğu Asya kauçukta dünya üretiminin % 90'ını, kalayda % 60'ını, Hindistan cevizi ve yağında, % 80'ini sağlamaktadır. Pirinç, kinin, pamuk, hint meşesi, biber, tapyoka unu ihracatında dünya birinciliğini elinde tutmakta, ayrıca şeker, çay, kâhve, tütün, sabır ağacı lifi, meyva, baharat, reçine, petrol, demir ve boksitte önemli ölçüde ihracat yapmaktadır.

Tekellere Yarayan Bir Savaş :

Başkan Johnson, 1966 yılının Amerikan ekonomisi için parlak bir devre olacağını ve bunda Vietnam savaşının doğurduğu ihtiyaçların önemli payı oynadığını belirtmişti. 15 Aralık 1965 ta-

rihli Le Nouvel Observateur, Amerikan hükümetinin Vietnam savaşı dolayısıyla yaptığı siparişler hakkında (1965'de yapılan siparişler) şu bilgiyi vermektedir: Bell Aerospace Corp. firmasına 1.000 helikopter, Boeing'e 500 küsur uçak, Bell Aerospace Corp.'a 500-600 kişilik 2 milyar dolar tutarında C-54 nakliye uçağı ayrıca G.E., Prait, and Whitney, Curtiss Wright firmalarına 10 milyonlarca dolar tutarında havacılık malzemesi sipariş edilmiştir. U.S. Steel, G.E., Raytheon Corp'a 300 milyon dolarlık fazla cep-hane sipariş edilmiş, on yıldan beri kapalı kalan Amerikan cep-hane fabrikaları işletmeye açılmıştır. Elektrik endüstrisinde Fairchilo Camera ve Instrument firmalarına yapılan sipariş iki misline, Rayeon firmasına yapılan sipariş dört misline çıkartılmıştır. Otomobil endüstrisinde Kaiser ile 10.000 araç için 62 milyon dolarlık, Ford ile 7.000 araç için 17,5 milyon dolarlık, G.M. ile havan topu için 25 milyon dolarlık, White ile kamyon için 10 milyon dolarlık mukavele imzalanmıştır. Bunlardan başka 70 milyon dolarlık üniforma, 400.000 çift postal sipariş edilmiştir.

Güneydeki Savaşı Ulusal Kurtuluş Cephesi Öncülüğünde Bizzat Güney Vietnam Halkı Yürüttü.

Amerikan hükümeti, korkunç silâh üstünlüğüne, maddi imkânlarına, asker gücüne ve hunharca savaş yöntemlerine rağmen zaferi sağlayamayıp tam tersine halkın devrimci savaşı karşısında yenilgiden yenilgiye uğradıkça, yenilgisini başka nedenlere bağladı, yine yalan ve propaganda çarkını işletti. Güneyde savaşı devrimci güçlerin Kuzey Vietnam birlikleri olduğunu iddia etti. Bu iddiayla, birtakım provakasyonlara girişti ve Demokratik Vietnam Cumhuriyeti üzerine, hava yoluyla saldırıya girişti, daha sonra da kukla Güney Vietnam hükümeti kuvvetleriyle birlikte Kamboçya'ya girdi.

Aslında, dünya kamuoyunu da uzun süre yanıltmayı başaran, bu Kuzeyden sızmalar iddiası bir uydurmaca idi. Güney'de savaşı devrimci güçlerin Kuzey Vietnam birlikleri olduğunu iddia etti. Bu iddiayla, birtakım provakasyonlara girişti ve Demokratik Vietnam Cumhuriyeti üzerine, hava yoluyla saldırıya girişti, daha sonra da kukla Güney Vietnam hükümeti kuvvetleriyle birlikte Kamboçya'ya girdi.

Amerika, Vietnam'da direnme savaşını yürütenlerin tümünün komünistler olduğu propagandasını yayıyor, böylece anti-

komünizmle şartlandığı kendi kamuoyunda ve kapitalist ülkelerde kendisine destek sağlamaya çalışıyordu. Oysa Amerika Vietnam'da, kendisine bağlı bir avuç uşak dışında bütün Vietnam halkına karşı savaşıyordu. Gerçi Vietnam'lı komünistler kurtuluş mücadelesinin içinde ve önünde idiler. Ama Ulusal Kurtuluş Cephesi bütün yurtsever kesimleri biraraya getirmişti. İşçi ve köylülerin yanısıra doktor, avukat, üniversite profesörü gibi aydınlar, budist rahipleri, baskı gören etnik topluluklar, kukla hükümetin ordusundan kaçan subay ve askerler, kısacası tüm yurtsever halk...

Savaşçılar silâhlarının çoğunu bizzat Amerikalılardan, kukla hükümetin ordusundan devrimci yöntemlerle sağlıyorlardı. Onlar bu savaşta, nisbeten modern sayılacak silâhların yanısıra, ok ve mızrağa kadar ilkel silâhları, kendi ülkelerinin şartlarına uygun çok değişik nitelikte araçları, yılan, akrep ve eşek arılarını bile kullandılar.

Buna karşılık Vietnam halkı bu haklı savaşında elbette yalnız değildi. Başta sosyalist kamp olmak üzere dünya işçi sınıfı, barışsever halklar, tüm ilerici insanlık Vietnam halkının yanında yeraldı; onu maddi ve politik alanda destekledi. Amerikan emperyalistleri, burada işledikleri cinayetler yüzünden dünyada politik bir tecrite gittiler, tüm insanlığın nefretini kazandılar. Öteki emperyalist dostları bile onların yaptıklarına sahip çıkmaz hale geldiler. (İngiliz emperyalistleri hariç; onlar bu konuda Amerikan emperyalistlerinin politik yandaşı olmaktan sonuna kadar vazgeçemediler.) Bizzat Amerika'daki barışsever, devrimci ve demokratik güçlerin Vietnam savaşına karşı yükselttikleri ses, saldırganları güç durumunda bıraktı.

Diem'in Gidişi ve Van Tiyö Dönemi :

«Ata kızının semerini dövmesi gibi Amerikan emperyalistleri de işler kötüye gittikçe Saygon'daki uşaklarını değiştirdiler. Budist rahiplerin protesto amacıyla kendilerini yakmaları Saygon'da huzursuzluğu doruğuna çıkarmıştı. Amerika Diem'i iktidardan düşürerek kitlelerin öfkesini azaltmak istiyordu. Bu dönemde New York Times Diem yönetimi hakkında şunları yazıyordu: «İktidarda 20 yıl daha kalıp, ailesinin zenginliğini daha da arttırabilmek için Diem Amerika'dan gerilla savaşını uzatmaya yetecek ek mali yardım istemektedir. Halkın yüzde 80'inin

nefret ettiği ve korktuğu, Hitler'i utandıracak kadar hunharca bir politika güden Diem'in iktidarda olmasının tek sebebi arkasındaki Amerikan desteğidir.»

Efendilerinin desteğinden yoksun kalan Diem, 1 Kasım 1963 de generaller tarafından devrildi, kardeşi Ngo Dinh Hue ile birlikte öldürüldü. Bundan sonra kukla başkanlar birbirlerini izlediler. 1967'de başkanlığa Van Tiyö geldi. Tiyö, daha önce Fransız ordusunda kendi halkının özgürlük savaşına karşı savaşmış bir ücretli askerdi. Bundan böyle de Amerikan ordusuyla birlikte kendi halkına karşı savaşmakta devam etti. İhanetini son dakikaya kadar sürdürdü. Gider ayak halkının üzerinde oksijen bombalarını denedi. Yurduna karşı bir atom bombası kullanmadığı kaldı; kimbilir belki ona da efendileri razı olmamışlardı. 16 ton altınla birlikte ülkesini terkedip kaçtı. Bu 16 ton altın, bir insanın nasıl olup da bu kadar küçülebildiğini galiba izah etmektedir.. Yine bu örnek, dünyanın başka yerlerinde başka kuklaların da varolmasının doğal birşey olduğunu izah edebilir..

Ulusal Kurtuluş Kuvvetleri 30 Ocak 1968'de «Tet Hareketi» diye adlandırılan bir genel saldırıya geçtiler. Güney Vietnam'ın 6 büyük kentinden beşine girdiler, pekçok kasaba ve kenti düşman güçlerinden temizlediler, Amerikan askerî kuruluşlarına büyük kayıplar verdirdiler. Bir kısım gerilla grupları Saygon'a sızdı, General Westmoreland'ın evi ablukaya alındı. Tet saldırısı, ogünedek, zaferin kazanılmasının an meselesi olduğunu söyleyen Amerikan emperyalistlerinde ve uşakları üzerinde büyük korku ve panik yarattı. Bir süre sonra Başkan Johnson, hava saldırılarına kısmen son vereceğinden sözetti ve Hanoy'la görüşme imkânları arandı. 1969 yılı Mayıs ayında Paris'te Vietnam Demokratik Cumhuriyeti ile ABD arasında barış görüşmeleri başladı. Vietnam'da savaşı kazanmanın mümkün olmayacağını anlayan ABD emperyalistleri, bundan böyle işin içinden sıyrılmaya baktılar; bir yandan kendi kuvvetlerini azaltmaya girişirken diğer yandan, kendi tabirleriyle «savaşı Vietnamlılaştırmak», yani Vietnam halkının bir iç savaşı olarak sürdürmek yoluna koyuldular.

Savaş Kamboçya'ya Sığıyor :

Amerikan emperyalistleri, boğazlarına kadar saplandıkları Vietnam batağından kurtulmaya çalışırken arkalarında bıraka-

caıkları kukla hükümetin hızla çökmesinden korkuyorlardı. Onlar, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin Kamboçya'dan geçen önemli ikmal yollarından yararlandıklarını iddia ediyorlardı. Aslında Kamboçya'da ABD emperyalistlerinin işlerine geldiği gibi kullanamadıkları, tarafsız bir politika yürütmeye çalışan Prens Sihanuk iktidarda idi. ABD emperyalistleri, Kamboçya'da kendilerine bağlı bir kukla hükümeti iş başına getirirlerse, Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin işinin güçleşeceğini, Kamboçya sınırını kurtuluş kuvvetlerine karşı diledikleri gibi kullanabileceklerini umuyorlardı. Bu nedenle, 1970 yılı Martında, Prens Sihanuk'un bir yurtdışı gezisinde bulunduğu bir sırada, Amerikan taraftarı Mareşal Lon Nol, yönetimi kendi eline aldı. CIA'nın düzenlediği bu darbeden az sonra Saygon ve Amerikan kuvvetleri Kamboçya'ya girdiler.

Kamboçya halkı, Kızıl Kmer'lerin öncülüğünde, saldırgan düşmana ve işbirlikçi Lon Nol rejimine karşı çetin bir direnme savaşı başlattı. Kamboçya halkının kurtuluş mücadelesi, Vietnam halkınıninkine benzer bir şekilde oldukça eski bir kökene sahipti. ABD emperyalistlerinin ve uşaklarının hesapları geri tepti. Darbeden sonra Pekin'e giden Prens Sihanuk yurtsever bir mücadeleye yürüttü. Kızıl Kmer'in çekirdeğini oluşturduğu, Sihanuk taraftarlarının ve öteki tüm yurtsever güçlerin katıldığı Ulusal Birleşik Cephe oluşturuldu. Kamboçya'da devrimci direnme savaşı hızla gelişti, 1974 yılı sonlarında başkent Pnom Pen artık ülkenin geriye kalan kısmından tecrit edilmişti. 1975 yılının ilk aylarında çember daraltıldı ve nihayet, Kurtuluş Kuvvetleri'nin kente girmesinden birkaç gün önce, ismini tarihin ünlü hainleri arasına yazdırmış olan Lon Nol, yedeğindeki birkaç milyon (10 milyon dolar olduğu söylendi) dolarla, bir Amerikan uçağına binerek ülkesinden kaçtı. Lon Nol, çağımızda, çıkarları için emperyalizme hizmet edenlerin ne kadar küçülebileceklerini gösteren bir başka örnektir. 17 Nisan günü Kurtuluş Kuvvetleri Pnom Pen'e girdiler. Beş yıl süren ve yarım milyon Kamboçyalı'nın ölümüne, milyonlarca Kamboçyalı'nın büyük acılarına ve sefaletine mal olan savaş da böylece son buldu.

Ve Vietnam Savaşı Ulusal Kurtuluş Güçlerinin Zaferiyle Bitti :

Zaman zaman kesilen Paris görüşmeleri nihayet 27 Ocak 1973'de sonuçlandı. Yapılan anlaşmaya göre taraflar arasında

ateş kesilecek, Amerika iki ay içinde bütün kuvvetlerini Vietnam'dan çekecek, savaş esirleri serbest bırakılacak ve demokratik bir seçimle Güney Vietnam halkı kendi kaderini tayin edecekti. Ancak ne Saygon hükümeti, ne Amerika bu andlaşmanın şartlarına uymadılar. Amerika askerlerini çekmekle birlikte burada önemli sayıda personeli bulundurmaya devam etti. Tiyö, savaş esirlerinin önemli bir kesimini serbest bırakmadı ve demokratik seçimler için, Geçici Devrim Hükümeti'nin yaptığı çağrılara olumlu cevap vermedi. İç savaş sürmekte devam etti. Ulusal Kurtuluş Güçleri, 1975 yılının ilk aylarında büyük başarılar kazandılar. Özellikle Mart ayında Saygon ordusu, büyük kentleri birbirinin peşi sıra ulusal kurtuluş kuvvetlerine teslim edip bir moral çöküntüsü ve panik içinde çekilmeye başladı. Pnom Pen'in düşüşünden sonra sıra Saygon'a gelmişti. Van Tiyö de çareyi ülkesinden kaçmakta buldu. Onun arkasından işbirlikçi Vietnamlılar'ın çirkin trajedisi başladı. Binlerce işbirlikçi kapağı dışarı atmak için can havliyle Amerikan uçaklarına yetiş-tirmeye çalışıyordu.

Bu insanların hikâyesi üzerinde düşünmeye değer. Hiç kuşkusuz Lon Nol ve Tiyö durumlarından pişman değillerdir. Çünkü onlar, beraberlerinde milyonlarca dolar ve tonlarca altın götürdüler. Kavgaları da zaten bunun için değil miydi? Onlarla birlikte kaçmaya çalışan işbirlikçiler sürüsünün de herhalde epeyce dünyalıkları vardı. Ancak acaba onlar biriktirdiklerinin tümünü kaçırabildiler mi? Ya da onların tümü tatlı canlarını dışarı atabildiler mi? Şüphesiz bu adamların nasıl olup da ülkelelerinden kaçtıkları o kadar ilginç değildir. Onlar için ülkenin önemi mi var? Ancak bunların hikâyesi bir kısım insanlara, dünyanın şurasındaki burasındaki işbirlikçiler ders olmalıdır: Bazen insan kaçmaya fırsat bulmayabilir..

Van Tiyö milliyetçi geçinen biriydi. Kendi halkına karşı değil de «komünizm canavarına» karşı savaştığını söylüyordu. Şimdi dünyanın başka yerlerinde Tiyö'nün benzerleri çoktur. Ama onlar da unutmazınlar, çağımız devrimler çağıdır; ezilen halkların, emekçi kitlelerin kurtuluş çağıdır. Tüm işbirlikçilerin sonu kötü bir sondur. Bugün onlar kendilerini ne kadar güçlü görürlerse görsünler, günün birinde bir Amerikan uçağının kapısına koşup «Ben de işbirlikçiyim, ne olur beni de kurtarın!» demek durumuna düşebilirler; bunu unutmazınlar.

Bugün Vietnam ve Kamboçya halkları artık özgürdür. Onlar yıkılan ülkelerini onaracaklar, yaralarını saracaklar, ileri,

mutlu bir toplum kurmak için vargüçleriyle çalışacaklar. Onların zaferini tüm ilerici insanlık kutluyor. Onlar hepimiz için savaştilar. Onların zaferi emperyalizme, dünya gericiliğine onulmaz darbeler indirdi.

Yaşasın Vietnam ve Kamboçya halkları!

NOT : Bu yazıda kaynak olarak «Vietnam'da Savaş ve Zulüm» adlı Sol Yayınları arasında çıkan kitapla, Toplum Yayınları'nın «Ho Şi Minh, Millî Kurtuluş Savaşımız» adlı kitaptan yararlanılmıştır.

Dış Basından

Derleyen : Hüseyin SARITAŞ

AFRİKA'YA VORSTER'İN İKİNCİ SALDIRISI

A. K. ESSACK

Mozambik'te geçici bir FRELİMO hükûmetinin kuruluşundan sonra Vorster, altı ayı aşkın gizli görüşmeler sonunda bir açıklama yapma zorunluğunu duydu: 23 Ekim 1974 te Senatoda'ki konuşmasına şöyle başlamıştı : «Güney Afrika dört yol ağzındadır. Barışı veya ihtilafın büyümesini, bunlardan birini seçmek söz konusudur... Afrika'nın barışı seçeceğini sanıyorum.»

Son dört yıl içinde Vorster'in Afrika karşısında giriştiği ikinci barış saldırısı bu salvolarla başlıyor.

Bir önceki saldırısı Afrika devlet adamlarıyla ilişki kurup görüşmeyi öngörüyordu. Bizzat Vorster'in kendisi «Barış güvercini» nin uçmayı beceremediğini kabul etmek zorunda kaldı. Bu, bir yenilgi ve utançtı. «Mutedil Afrika devletlerini bir araya getirme teşebbüsü» için Fil Dışı Sahili cumhurbaşkanı Houphouet Boigny'den beklediği yardım gelmedi. Bu sırada o, ilerici radikal devletleri tecrit etmek ümidindeydi : Tanzaniya, Gine, Cezayir ve Zamb.

Bunları diğer Afrika devletlerinden uzaklaştırmak istiyordu. Ama silah geri tepti : Kendisi tecrit edildi. Afrika Birliği üyesi olan devletler onun her tür yaldızlı önerisini kesin, açık, çift anlam taşımayan bir kararla reddettiler. Vorster'in Afrika ile ciddi bir görüşme isteği halinde ezilen kitlelerin Robin adasında tutuklu bulunan liderleriyle temasa geçmekle işe başlaması lâzımdı.

Vorster'in acı yenilgisinin nedeni yalnız yanlış muhataplar seçişi değildi. Aynı zamanda içerikten yoksun birer gölgeden ibaret önerileriydi de.

Görüşme için yaptığı birinci girişimi sırasında, şu açıklamada bulunmuştu: «Bütün Afrika ülkeleriyle birer saldırmazlık antlaşması imzalamaya hazırım. Bu doğrultuda şahsen de gerekli girişimde bulunabilirim.» Bununla beraber ortada bir soru cevapsız bırakılmıştı: Bu saldırmazlık antlaşması hangi esasa dayanmalıydı? Fil Dişi Sahili başkanı, bir mülakat sırasında Vorster'in zihninden geçeni gün ışığına çıkardı: «Bu gün Afrika kıtasının karşısında bulunduğu gerçek tehlike Güney Afrika değildir. Çünkü Güney Afrika'da afrikalıdır ve gelişmesi bütün Afrika için yararlı olabilir. Gerçek tehlike komünizmin yayılmasıdır. İşte bu tehlikeye karşı tutunabilecek en sağlam sed şu anda askeri ve sınıai güce sahip Güney Afrika'dır.»

Bu suretle Houphouet Boigny Afrika'nın «Gerçek dostu» nu takdim ediyor ve bu arada düşmanı gösteriyordu.

Bu saldırmazlık antlaşması özellikle silahlı mücadeleye dayanan kurtuluş hareketlerine karşı yöneltilmişti. Vorster bir askeri strateji uzmanı gibi bu konuda tehditkâr bir tonla şöyle di-yordu: «Ulusal kurtuluş denemeleri Güney Afrika'nın en büyük can düşmanlarıdır. Onların metodları doğrudan doğruya bu memlekete karşı askeri hareketi öngörür».

İşte bu nedenle Vorster'in 1970'teki girişiminde iki amaç yatmaktaydı: Birincisi, o, diplomatik yoldan ulusal kurtuluş hareketlerini zararsız, semeresiz hale getirmeyi; ikincisi, Afrika ile sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin sağlamlaşp gelişmesini engellemeyi istiyordu.

Bu söz konusu girişimi tam bir yenilgiye uğradı: Dört ana nedenden dolayı: Vorster ne pahasına olursa olsun Güney Afrika'daki apartheid (ırkçı-faşist) politikasından caymayı reddediyordu. Zincirleri çözeceği yerde, tam aksine zincirleri biraz daha sıkımdan yanaydı. Bir kaç kukla hariç, kendini bilen hiç bir

Afrikalı önder bu tür koşullar altında her hangi bir görüşmeyi kabul etmedi, edemezdi. Bu bir.

Sol eliyle küçücük bir kuru beyaz zeytin dalı uzatırken sağ kanlı pençesiyle güney afrikalı siyah derili halk kitlelerinin kalbini biraz daha fazla sıkıp emiyordu. Bir yanda Johannesburg gecekonduları hasta, aç, cahil çocuk-ihthiyar, ana-baba iniltileriyle, altın madeni ocakları karın tokluğuna ter dökenlerle dolup taşarken; Güney Afrika sakinlerinin ezici çoğunluğunu oluşturan siyah derililere seçme ve seçilme hakkı tanınmazken; siyah derili sağlam insanların kalbi resmen sökülüp hasta beyaz derililere aktarılırken; diğer yanda Vorster cenapları uygarlıktan, barıştan, iyi komşuluk ilişkilerinden dem vuruyordu. Saldırmazlık antlaşması projesini takdim ederken sinsî geçinen bir tellal veya tellak gibi eklemeyi unutmuyordu: «Eğer tedhişçiler (Kurtuluş için savaşılan kahramanları kastediyor) kendilerine kirli emelleri ülkeden hareket ederek Güney Afrika'ya sızmaya yeltenirlerse, o takdirde, biz onları geldikleri diyara kovmada asla güçlük çekmiyeceğiz.» Savunma Bakanı açıkça Zambî'yi zikrediyor: «Biz bu ülkeyi asla unutamıyacağı bir tarzda vuracağız.» Vorster Dr. Kaunda'yı «ikiyüzlülük»le suçluyordu. Sebep? Çünkü Zambî cumhurbaşkanı gizli muhaberatı resmen basına vermişti. Bu iki.

Vorster saldırgan politikasına devam etti: Namibi'deki işgali uzattı, Smith'in yardımına ve ayrıca Cabora Bassa barajını korumaya askerî birlikler gönderdi. Malgaş cumhuriyetinde Tsirarana ve Gana'da Bussie gibi katı anti-komünistlerin iktidardan uzaklaştırılmaları Vorster'in yenilgisinde kesin rol oynadı. Bu üç.

Vorster saldırısının bugünkü safhasına gelince, bizim bunu bir çok önemli olayın ışığı altında incelememiz gerekir:

Birincisi: Ulusal kurtuluş hareketleri tarafından Mozambik'te, Angola'da, Zimbabve'de ve Namibi'de sağlanan kesin askerî başarılar bütün Afrika kıt'asında kuvvet dengesini ezilenler ve sömürülenler yararına değiştirmiş bulunuyor. Bugün artık Afrika'da ne uluslararası emperyalist-kapitalizmin silahlı jandarması ve onun himayesi altında semiren uluslararası dev şirketler diledikleri tarzda kol gezebiliyor, cirit oynuyor ve ne de bir ikinci Patris Lumumba, ihanete uğriyan bir ikinci vatansever Patris Lumumba söz konusu olabiliyor. 1961 ile 1975 yılları arasında yalnız köprülerin altından değil, aynı zamanda üstünden, yanın-

dan, çevresinden çok sular akmış, bir çok eski yığılmış pisliği silip süpürmüş bulunuyor. Artık Kongo veya Cezayir yalnız değildir. Evet, doğrudur, yalnız siyasi özgürlük büyük bir anlam sağlayamaz; bunun behemehal iktisadi özgürlükle takviye edilmesi gerekir. Ama gerek Afikalı vatanseverler ve gerek halkları, hem bu gerçeğin ve hem de dost-düşmanın kim olduğunun bilincindedirler. Latin Amerika halkları gibi birbirlerinden ayrılmış, ayrı ayrı mücadele vermiyorlar. Üst düzeyde daima bir birlik ve yardımlaşma mevcuttur. CİA bunu bildiğinden dolaydır ki Afrika'daki Allende'lere karışmaya cesaret etmiyor. Tepki çok korkunç olur, Afrika'nın büyük bir kısmından uluslararası emperyalist kapitalizmin silahlı jandarmasının tamamen kovulmasına yol açabilir. İşte bu nedenlerden ötürü bugünkü siyah Afrika, barışa, özgürlüğe, insanca yaşamaya susamış siyah Afrika, diğer taraf-sız ülkelerle sosyalist ülkelerin de destek ve teşvikiyle her gün biraz daha elele vermekte, zalime ve zülme, yabancı sömürücülere ve onların yerli işbirlikçilerine karşı fasilasız askerî, siyasi, iktisadi ve kültürel savaşlar vermektedir. Caetano'nun düşüşünden ve rejiminin çöküşünden çok önce Vorster tarafından izlenen ve saldırgan girişimlere dayanan politikanın, ulusal kurtuluş kuvvetlerini sarıp boğma politikasının iflas edeceği biliniyordu. Evet, Smith tarafından Zambez boyunca kurdurulmuş bulunan «Majino hattı»nı savunmak için Zimbabe devamlı olarak asker gönderdi bay Vorster. Netice? Smith yıkıldı. Üstelik Vorster'in Cabora Bassa barajının çevresini sarmış askerleri çetecilerin saldırılarını, sabotajları bir türlü önleyemediler. Tedhiş rejimi namibilerin savaş ruhunu ezeceğine kamçılıdı.

İkincisi: Bugün Güney Afrika siyasi açıdan tamamen yalnız kalmıştır. Ancak A. B. Devletleri'nin, İngiltere'nin ve Fransa'nın üçlü vetosu sayesinde Birleşmiş Milletlerden kovulmaktan kurtuldu. Dostları bile, Washington hariç, sabırlarını yitirmeye başladılar. Peki, acaba Washington neden bu kadar sabırlı? Washington, faşist Franko İspanya'sını Nato'ya almaktan, orada askerî üsler kurmaktan ve Madrid'le çeşitli gizli ve açık ikili antlaşmalar imzalamaktan asla çekinmediğine göre faşist ırkçı Vorster'in Johannesburg'unu desteklemekten neden çekinsin veya tereddüt etsin? Bugün Güney Afrika'da milyonlarca yerli siyah derili köle, parya muamelesi görmektedir. Hor görülmektedir. Kendilerine hiç bir medeni ve siyasi hak tanınmamıştır. Bütün siyasi, iktisadi, idari, askerî, kültürel yönetim 22 milyon nüfusun ancak ve ancak % 17 sini oluşturan avrupalı beyazların elindedir. Ve Vorster'in baş-

kanlığında toplanan bu % 17 nisbetindeki azınlık kendini resmen üstün ırk, geri kalan % 83 oranındaki yerli halkı zekâca gelişmemiş, iktisaden geri, düşük bir ırk diye kabul etmekte ve ona göre davranmaktadır. Ona göre örgütlenmiştir. CIA-Washington açısından bütün Afrika kıt'asında Vorster'in Güney Afrika'sından daha tutucu, kirli emellerine hizmet edebilecek daha sağlam bir ülke yoktur. Şili'de Pinochet ne ise, Afrika'da da Vorster odur. Kitlelerin katili Pinochet'yi tutan neden Vorster'i tutmasın? Yoksa Pinochet daha mı insancıldır, dersiniz? Bugün Pinochet'nin Şili'sindeki veya Bolivya'daki nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan kızılderili yerlinin durumu Johannesburg'taki yerli siyah derilinin durumundan pek te farklı değildir. Ancak şu var: Kiminin Nissinger, kiminin iflas etmiş mucizeler adamı, kiminin Metternich'in basit modern bir çömezi veya taklitçisi dediği Washington mamulü dış işleri bakanı, Afrika'da Güney Amerika'dan daha büyük bir dikkatle hareket etmek mecburiyetindedir. Amazon ile Nijerya'nın, ikisinin de suları Atlas Okyanusuna akmaktadır, ama içerikleri ve miktarları arasında fark vardır. Dolayısıyla Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Güney Afrika'nın Namibi'den çekilmesini öngören karar taslağını oya sunduğunda Washington' da evet demek zorunda kalmıştır.

Üçüncüsü: Batı ekonomilerine bağlanmış bulunan Afrika devletleri büyük iktisadî güçlükler içine düşmüşlerdir. Batı kapitalist sistemlerde başgösteren ve her gün biraz daha fazla korunçulaşan iktisadî kriz bu Afrika ülkelerinde şok tesiri yapmıştır. Geçen son yıllardaki kuraklık bu iktisadî felâkete tuz biber ekmiş; binlerce insanın açlıktan ölmesini ve Habeşistan gibi bazı memleketlerde kanlı devrimlerin patlak vermesine yol açmıştır. «Arslanlar Arslanı»nın hapishaneyi boylayışı yalnız Habeşistan'da değil, bütün Afrika kıt'asında çeşitli etkilerde bulunmaktadır. Anti-Komünist politika güden Sudan ve Fas her an patlamaya hazır birer barut fıçısı gibidir. Bunlar olsa olsa gene Londra ve Washington aracılığıyla Johannesburg'a dolaylı ve yetersiz bir dayanışma sunabilirler. Batı yanlısı afrikalı devletler bugün yalnız enflasyon pençesinde kıvrınmamaktadır, aynı zamanda iktisadî genel durgunluk ve büyük bütçe açıklarıyla çarpışmaktadır. Vorster bunların bu kötü geçici durumlarından yararlanmak istiyor.

Batı basını ile Güney Afrika'nın emrindeki yerel basın-yayın organları Vorster'in siyasi ve askerî başarısızlıklarını küçük gösterme çabası içindedir, Hele Washington basını... Bunlar bu yenil-

giler yerine Güney Afrika'nın iktisaden diğer Afrika ülkelerinden daha fazla gelişmiş oldukları noktasını işlemektedirler... Bu arada altın fiyatları yükseldiğinden ötürü Vorster Güney Afrika'nın iktisadî durumunu güllük gülistanlık diye gösteriyor, bununla övünüyordu: «Enflasyon, iktisadî durgunluk ve kısımla altında boğulmakta olan bir dünyada Güney Afrika % 7 lik bir iktisadî gelişme kaydetti.» Noel babanın cübbesine sarılmış, Noel baba edasıyla: «Afrika memleketlerine iktisadî güçlüklerini yenebilmeleri için yardımda bulunmaya hazırız.»

Afrika ülkeleri ise iktisadî bir bunalım içinde bulunmalarına rağmen Zimbabe, Namibi ve bizzat Güney Afrika'nın iç durumu düzelmediği sürece böylesi bir yardımı kabullenmeye yanaşmıyorlar. Ancak o takdirde Güney Afrika'lı kapital buralara akma ve yerleşme olanağı bulabilir...

PHNOM PENH'İN DÜŞÜŞÜ

Yazan : Christian d'Epenoux

«Bayram bitmişti. Her şey temelden çatırdıyordu. Her şey yıkılıyordu. Artık ne bir eğlence ve ne de eğlence yeri kalmıştı. Genel kadınlar kaybolmuş, barlar kapanmıştı. Gıda maddelerinin fiyatları astronomik bir düzeye fırlamıştı. Çoğunluğun yediği pirincin bir kilosu 350 - 400 riel bulmuştur. Çocuklarla kaçışan hükümet askerleri tarafından çalınan esansın litresi 650 rieldi. Üst kademedeki bir memurun ancak 30.000 riel aldığını ve bunun 75 franka tekabül ettiğini düşünebilerseniz, fakirlerin durumunu kolayca anlıyabilirsiniz.

«Kamboç hastahanelerinde doktorlar ve hemşireler ancak gerekli ilaçları parası olanlara satıyorlardı. Askerler aylardan beri aylıklarını alamamışlardı. Son zamanlarda bir gün bir veznedar yüz kişi aşan bir askarî birliğe uzun ısrarlar sonunda ödemede bulunur. 5000 riel, yani 12 frank 50 santim. Büyük bir hır çıkar. Veznedarı ilkin subaylar temizce döverler, sonra askerler boğazlarlar. Oysa aynı günlerde generaller akıllarına gelebilen her türlü yola başvurarak devlet hazinesini soymaktaydılar. Kimi arkasına bir manga asker takıyor, en yakın banka şubesine gidiyor, bütün kasayı kişisel torbalarına koyup evine ve oradan da kuyumculara götürüyordu. Kimi sahte bordrolar düzenliyor, maliyeden milyonlar çekiyor, karaborsada dolara veya sterline çe-

viriyordu. Lon Nol'un milyonlarca dolar değerindeki altınla Kamboçya'yı terkedişini herkes biliyordu. Bir yanda bu işler olurken alt düzeydeki subaylar birliklerini sayıyor, yitirdikleri askerlerin yerine önlerine çıkan sivilleri askere alıyor ve kazara esir aldıkları ulusal kurtuluş ordularının mensuplarını törenle öldürüyorlardı. Bunlar ya çöküntüye inanmıyorlardı, ya tamamen şaşırmış, kudurmuşlardı. Bu davranışları başka türlü açıklanamaz... Gövdesinden ayırdıkları her Kmer başı için bir prim alıyorlardı. Baş getirmiyene prim yok...

Phnom Penh ahlâksızlık, karışıklık ve bilinçsizlikle kangren olmuş, felce uğramıştı. Kenti savunan birlikler çoktan mücadele azmini yitirmişlerdi. Gelişi güzel, plansız savaşıyor, kaçıyorlardı.

— Çıkar bakalım şu yüzüğü ve saati...

— Yalvarırım bana karışmayın, üç çocuk anasıyım. Babaları sizler gibi askerdi ve asker olarak öldü...

— Çok konuşma casus, biz bu ağızları biliriz. Çıkar bakalım sunları, yoksa...

Bu arada pek az sayıda bazı subaylar kısıpca alınmamak, sarılmamak için içten çirpiniyor duruyor, bir şeyler yapmak istiyorlardı. Ama onları gören, aldiran yoktu. Başkente doğru her an biraz daha artan korkunç bir göçmen seli akıyordu. Göçmenler arasında bir-iki çocuğu kollarına almış askerler de göze çarpıyordu. Bazıları arka tarafı kapkacakla yüklü bisikletlere binmişti. Pedalları çevirmekten bitmiş gibiydiler.

15 Nisan'a kadar düzensiz, her an değişin bir cephede halâ kanlı çatışmalar oluyordu. Devrimciler adım adım, tek tek bütün mukavemet noktalarını ele geçirip susturuyorlardı. 105 lik toplar ve özellikle Çin mamulü 120 ve 82 lik havan topları kullanıyorlardı. Bunlar cidden korkunç silahlardı. Gülleri her tür yeraltı sığınacağını yakıp yıkıyordu. Sanki bu yetmiyormuş gibi merkez hükümetin uçakları da havadan napalm gibi tür tür bomba yağdırıyor, dikili bir taş bırakmıyor, canlıları silip süpürüyordu. Düştüğü yerde sarsıntı yaratan ve 300-400 metre çapındaki çevresinde tek canlı bırakmayan bir bomba özellikle revaçtaydı.

Nihayet Phnom Penh'in düşüşünden iki gün önce, 15 Nisan'dan itibaren, mücadele yararsız oldu, fiilen durdu. Bir çok yabancı Phnom Penh oteline sığınmıştı. Ben de bir kaç gazeteci ile birlikte ordaydım. En tiz, kulak sağır edici gürültüler kopmaya

başladı. Bazıları bütün beyazların öldürüleceklerini söylüyorlardı. Fakat böyle bir şey bir türlü olmadı...

16 Nisan'da iki ilginç olay: Bir hükümet uçağı Genel Kurmay Başkanlığı binasına bir kaç bomba attı. Uluslararası Kızılhaç temsilcileri Otel Phnom'u uluslararası tarafsız yer olarak ilân ettiler. Çatıya kendi bayraklarını astılar. Ve sonra ana kapı açıldı: Zorla içeri girmek isteyen bir göçmen sürüsü ileri atıldı. Karma-karışık.

«Phnom Penh Cumhuriyeti» en sonunda son gecesine kavuştu. O akşam genel kurmay başkanlık binasının pencereleri geç saatlere kadar ışıklı kaldı. Şafağa kadar. Büyük ana salonda son cephelerle irtibatla bulunan ve iki de bir çalıp duran bir sürü telefon yer almıştı. Haberler her an biraz daha fazla boğucu oluyordu. Cepheler, daha doğrusu cephe artıkları tek tek yıkılıyordu. Salonda kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Generaller ve bakanlar başları eğik ölümlerini bekliyor gibiydiler: Belki hata ve günahlarını, işledikleri suçları düşünüyorlardı...

Yüzü kireç gibi soluk bir kurmay albay içeri girdi, iki yıldızlı bir generalin önünde durdu:

— Generalim, ne yazık ki doğru, kaçmış.

— Vay oruspu çocuğu vay, bunu nasıl, nasıl yapar bana! Yirmi yıllık silah arkadaşım, aile dostum. Hain alçak...

— Çoluk çocuğunu ve yakın akrabalarını atmış uçağa. Kendisiyle gitmek isteyenlerden, ısrar eden iki-üç tanıdığı tabanca ile öldürmüş ...

— Katil... Alçak! Başka hiç bir şey istemem şu dünyadan, yalnız onu veya Lon Nol itini bir kez daha şöyle bir görmek isterdim.

Başbakan Long Boret, başbakanlık binasına kapanmış, gerçeklerden kopmuş, halâ planlar yapmakla meşguldü. Ancak 15 Nisan akşamı gafletten uyandı. Durumu anladı. Hiç, hiç kimseye itimadı kalmadı bir anda. Bütün dünyası yıkılmıştı. Çevresinde hiç kimse kalmamış, hepsi şuraya buraya sıvışmış, başını kurtarma, gizlenecek delik aramaya koşmuştu. «Lon Nol, ah Lon Nol...» diye söylendikten sonra yanında kalan biricik adama, yeğenine Fransa elçiliğinden telefonla bir gazeteci istemesini söyledi... Garip bir karar...

France Presse ajansı muhabirlerinden Jean-Jaques Cazaux gider:

«Saat 21.00 büyük salonda yaşlı bir kadın bir koltuğa oturmuş. Başbakanın yeğeni telefon başında ayakta.» Başbakan sizinle yalnız görüşmek istiyor.» Long Boret ilerliyor... İçme cesaretini gösteriyor... Asya'da böylesi mülakat genellikle uzun olur... Saat 23.00 nihayet bana «Ne yapmam gerektiğini bana söylemeniz için sizi çağırdım...»

12 saat sonra başbakan ulusal kurtuluş ordularının ve yeni düzenin yöneticilerine teslim olurken bu gazeteciye döner, elini sıkar: «Teşekkür, teşekkür...» Ve Phnom Penh savunma birliklerinden 30.000 kişinin 29 yaşında bir genç komutasındaki 200 kişilik bir birliğe teslim olduğunu öğrenince, bir kez daha başını indirir, boğuk bir sesle: «Anlamıyorum...»

Bununla beraber bu bir gerçektir: 30.000 kişi 200 kişi tarafından esir edilmişti...

VIETNAM'DAN SONRA AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vietnam'daki yenilgiden sonra Amerika hiç olmazsa bir noktada evet hiç olmazsa bir noktada birliktir: Bir sayfa kesin olarak kapanmıştır. Başkan Ford: «Bu olay bir bölümün bitmiş olduğunu işaret ediyor.» Ve Senatör Mike Mansfield, senatodaki demokratlar çoğunluğunun lideri: «Bu, ikinci dünya savaşının sonudur. Yeni bir dönem açılıyor.» İyi ama, hangi, ne biçim bir yeni dönem? Amerika Birleşik Devletleri'nin görkemliliği artık tarihe mi maloldu? Gelecek Amerika'nın gerileyişi mi olacaktır?

Nato genel kurmay başkanı, Nixon döneminde Beyaz Saray'ın genel sekreteri olan general Haig Belçika/Mons'ta: «Vietnam başarısızlığının bütün neticelerini tam saptamak için zaman henüz çok erkendir» dedi. Sağ veya soldan ne gibi bir ses veya sesler çıkarsa çıksın, şu anda iki önemli olay var: Saygon'un düşüş gününde Hanoi radyosunun zaman zaman programına ara vererek verdiği söz bir çok gerçeği hulasa etmektedir: «Saygonlular, bugün yaşamakta olduğunuz olaya bütün insanlık tarihinde pek az rastlanır. Böylesi bir olay bütün dünyada bin yılda bir olabilir...» Vietnam'da, 200 milyonluk ve bugün dünyanın en büyük iktisadî ve askerî gücüne sahip bir ülke, bütün maddî ve manevî güçlerini kullanmasına rağmen 8,5 milyonluk bir ulus karşısında mağlup olmuştur. Resmen, bütün dünya huzurunda, onbeş yıllık

bir savaştan sonra mağlup olmuştur. Hem de tek başına değil: Vietnam'a 600 bini aşkın Amerikan askeri en modern, en tahripkâr silahlarla, uçak, tank ve atom gemilerle çıkmış. Müttefiklerinden destek istemiş. Güney Kore ve Tayland gibi beş-altı devlet en seçkin askerlerini yardıma göndermiştir. Vietnam'a bizzat A. B. Devletleri'nin resmî istatistiklerine göre ikinci dünya savaşında kullanılandan iki misli fazla bomba atılmış. En hayasızca işkenceler, özel insan partileri düzenlenmiş. Esirler sokak ortasında kurşuna dizilmiş. 8,5 milyonluk bu küçük, bu asırlık Fransız boyunduruğundan yeni kurtulmuş fakir milleti sindirmek için Amerika resmen 155 milyar dolar sarfetmiş... Buna rağmen, gene de müttefikleriyle birlikte mağlup olmuş, geri çekilmiştir: Bunun birinci anlamı şu: Hiç bir maddî güç özgürlüğü için elele vermiş kararlı bir milleti ezip yokedemez. Bunun ikinci anlamı: Çete savaşı yirminci asırda, Stalin'den, Mao'dan, Che Guevera, Kastro ve Giap'tan sonra çok ince bir san'at, hatta derin bir bilim olmuştur. Üçüncüsü, Uzak-Doğu'da Amerika'nın silahlı jandarmalığını yapmakta olduğu uluslararası emperyalist kapitalizm iktisadî, siyasî ve askerî itibarını ve gücünü yitirmiştir. «Mayaguez» olayına rağmen bundan böyle kolay kolay bu bölgede ciddi bir askerî girişimde bulunamaz. Daha önceleri, ondukuzuncu asrın son yarısında söylenmiştir: «Avrupa» yolu Rusya, Çin, Hind için ve Hindistan'dan geçer... Pazarlar daraldıkça batı kapitalist dünyanın olanakları da eksilmektedir. Vietnam'ın uluslararası emperyalist kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluşunun ilk etkileri fiilen komşu memleketlerde görülmüştür: Laos'ta tutucu hükümet devrilmiş, Patet-Lao gerilla örgütü hemen hemen bütün memleketi kontrolü altına almıştır. Tayland A. B. Devletlerinden bütün askerî üslerini kapatmasını ve bu senenin sonuna kadar bütün askerlerini Tayland'tan geri çekmesini istemiştir. «Mayaguez olayı» sırasında Washington'un Tayland'daki askerî üslerden faydalanmasına mani olmuştur.

Acaba bundan sonra Amerika Birleşik Devletlerinin uzak doğudaki savunma hattı nerelerden geçecektir? Bu hududun ve yeni savunma tarzının tespiti için zaman henüz çok erkendir. Şu anda A. B. Devletlerinin savunma ve dış işleri bakanlıkları dünyada Amerikan tutumunu yeniden gözden geçirmekle meşgul.

Avrupa amerikan uğraşlarının merkezi olmakta devam ediyor gibidir. Şu var ki Avrupa'da Washington hiç bir zaman bu günkü kadar itibarını yitirmemişti. Fransa biraz da Vietnam ye-

nilgisinden cesaret alarak Batı Avrupa'yı siyasi birliğe davet ediyor.

Orta-Doğu'ya gelince, Kissinger, bütün çabalarına rağmen en ufak bir başarı sağlayamamış, sorun olduğu gibi, daha doğrusu sorunlar olduğu gibi askıda kalmış ve bu askıda kalış Kissinger'i çok zedelemiştir. «Petrol Savaşı» vahşice sürdürülmekte. Kıbrıs, Basra körfezi sürüncemede. Filistinliler her gün biraz daha sertleşmekte. Orta-Doğu'da sınıf mücadeleleri tarihî Vietnam başarısından nasıl ve ne derecede etkilenecektir?

EINHEIT adlı haftalık dergiden...

YUMRUK OLAYI : NASIL BİR TERTİP?

13 Mayıs günü Başbakanlık koridorunda Demirel'in burnuna atılan yumruk olayı, her bakımdan ilginç bir olaydır.

Bu olayı ilginç yapan şeylerden biri, bir başbakana karşı işlenmiş omasıdır. Yoksa bunu herhangi bir yurttaş, diğer bir yurttaşa karşı yapmış olsaydı bunun ne önemi olurdu? Örneğin bu olayın cereyan ettiği gün bile Türkiye'de pekçok olay oldu. Bunlardan biri Ankara'da, Deneme Yüksek Öğretmen Okulu'nda meydana geldi. Komandolar buraya tabanca, zincir ve sopalarla saldırdılar, kızılı erkekli pekçok öğrenciyi alkanlar içinde yere serdiler. Erhan Danık adlı gencin kafasına vurulan özel yapılı zincir darbelerinden bir tencere kanı aktı. Başka öğrencilerin de kafasından kanlar aktı... Hademeler betonlara bulaşmış, göllenmiş, saçılmış kanları akşama kadar silip çıkaramadılar. Bu öğrencilerin suçu neydi? Bunlar bir önceki gece de değerli «Bozkurtlar»ımız tarafından -herhalde «devletin emniyet kuvvetlerine yardımcı olmak» amacıyla - yurtlarına sokulmamışlar ve geceyi dışarda, parkta geçirmek zorunda kalmışlardı. Saldırı günü ise polis olaylara seyirci kaldı. Bunu okulun öğretim üyeleri açıklıyor. Öyle ya, emniyet güçlerine yardımcı olan kahraman «Bozkurtlar»ımıza ne diye karışılın. Genç bir kızın yanağına, bir Bozkurt tarafından «şak» diye indirilen zincirden kan fışkırdı. Polisin biri kıza dönüp:

— Sana vuranı şikâyet et de karakola götürelim, dedi...

— Hayır hayır, şikâyetçi değilim! dedi kız. Neden öyle dedi acaba?.

Siz bu olayı hatırlıyor musunuz? Bu olayı kınayanlar oldu mu dersiniz? Hani Demirel'e yapılan saldırıyı kınayanlardan?...

Demirel'e atılan yumruğun gecesini Profesör Uğur Alacakaptan'la Muammer Aksoy'un evlerine dinamit atıldı. Devlet Bakanı Öztürk'ün açıklamasının(!) tabii bir sonucu olarak...

Yumruk olayının ertesi günü Sivas'ın Devrim İlkokulu öğretmenlerinden Hüseyin Eser, geceleyin kapısının önünde faşistler tarafından kurşunlanarak öldürüldü. Onu öldürenler, «bir öğrencinin ders durumunu soracağız» deyip kapısını açtılar. Ya bu olaya kimler aldırdı? Aynı gün faşistler Ankara'da Abidinpaşa lisesini bastılar.

Bütün bunlar anlatmakla biter mi. Bu olaylar her gün pek çok örneğine rastladığımız olaylar. Faşistler gemi azıya almış, saldırıdan saldırıya koşuyorlar. Ve bütün bunlar bir türlü önlenmiyor, daha doğrusu önlenmiyor!

Bu olayı ilginç yapan şeylerden biri de, onun, nerdeyse bütün solculara maledilmesi ve konuda, başta Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, AP yöneticileri olmak üzere, «Milliyetçi» denen «Cephe»nin, gerici basının kopardığı fırtınadır.

Seyfi Öztürk, daha Demirel düştüğü yerden doğrulmadan, kapiya koşmuş ve «İşte anarşinin başının Ecevit olduğu ispatlandı» diye haykırışmış, Vural Önsel'i CHP'ye kayıtlı ve Uğur Alacakaptan'la Muammer Aksoy'un müridi ilân etmişti. Sonra bir çanta açıldı. İşe TSİP, sendikalar, bilmem neler karıştırıldı...

Bir yandan Erbakan, bir yandan, AP yöneticileri ve daha başkaları bu işi kendi yararlarına kotarmaya çalıştılar. Mal bulmuş mağribi hesabı... Hani insanın, «Olan Süleyman beye oldu, bunlar da parsayı toplama peşinde» diyeceği geliyor...

Ama bu işte asıl ilginç olan, Vural Önsel'in kimliği hakkında, olayın ertesinde derlenmeye başlayan bilgilerdi. CHP militanı diye lanse edilen bu Vural Önsel, meğer böyle birşey olmadığı gibi, AP ile uzun geçmişi olan bir adammış... Gazeteler O'nun Süleyman Demirel'le, Necmettin Gevheri ile çekilmiş resimlerini yayınladılar. Birinde Demirel'le el sıkışıyor, diğeri Necmettin Gevheri ile sohbet ediyor. Bu Vural, meğer daha önce sağcı Sancı dergisini çıkarmış ve AP'den bu iş için yardımlar almış. AP'li bakanlardan İsmet Sezgin, Vural'ın ailesine düğün sebebiyle kutlama telgrafı göndermiş. Ailesinin açıkladığına göre Vural,

son günlerde bir sendika kurmaya çalışıyormuş ve olay günü Demirel'den para yardımı sağlamağa gitmiş...

Olay mahkemeye intikal etmiştir ve belki de olayın gerçek yüzü bir gün aydınlığa kavuşur. Bu olayda önemli olan, sağcı unsurların, sağcı basının bile bile olayları ters yüz etmesi, kamuoyunu yalanlarla aldatmaya, tahrik etmeye çalışmasıdır. Böylesine tahrikler tarihte de çok görülmüştür. Gericiler, halkı şaşırtmak, aldatmak için ellerinden geleni yaparlar. Son günlerden yoğunlaşan faşist saldırılar arasında böyle bir çaba anlamlıdır. Kanlı zorbalık olaylarını örtbas etmek, dikkatleri başka tarafa çekmek ve yeni kanlı saldırılara ortam ve gerekçe hazırlamak...

İşin bir de başka bir yönü var. Cezaevlerindeki insanlar sık sık şunu derler: «Ah şu yargıçlar, savcılar, mesleğe atılmadan önce bir 15 gün cezaevinde yatsalar..» Çünkü onlar, savcıların fazla ceza isterken, yargıçların da bunu verirken cezaevindeki günlerin ne kadar uzun olduğunu tahmin edemedikleri kanısındadırlar. Galiba biraz da haklıdırlar. Öyle ya, kâğıt üzerinde 10 yıl, 15 yıl, 30 yıl nedir ki?. Bizdeki kadar ağır cezalar da galiba pek az ülkede vardır. Asıl demek istediğimiz başka. Saldırılar son günlerde çok yoğunlaştı. İnsanlar öldürülüyor, yaralanıyor, kafalar, kollar kırılıyor. Eskiden AP ile yakın ilişkileri olmuş, bir ara akıl hastahanesinde yatmış bir kişinin Başbakan'a yumruk atmasını önlemek solcu vatandaşların görevi değildir ama; tüm yurttaşlara - solcular da dahil - saldırılmasını önlemek, zorbalara karşı açık tavır almak hükümetin görevidir, en büyük sorumluluk ta öyle sanıyoruz ki Başbakanındır. Umarız ki Başbakan, bu yumruk olayından sonra, dövülmenin, başka yurttaşların da canlarını acıttığını daha iyi değerlendirecektir. Herhalde gençlerin, öğretmenlerin, işçilerin de canı candır ve patlıcan değildir.

AP Genel İdare Kurulu olaydan sonra yayınladığı bildiri de «olay bir tertiptir» diyor. Elhak doğrudur. Ama nasıl bir tertip? Kim tarafından ve ne için? İşte bu şimdiden anlaşılmaya başlamıştır ve ilerde daha iyi anlaşılacaktır.

İç ve Dış Olaylar

MC HÜKÜMETİ HALKA KARŞI POLİTİKASINI HER ALANDA YÜRÜRLÜĞE SOKUYOR

Kuruluşu sırasında mebus değişimleri ve türlü dedikodularla ülkenin politik hayatını allakı bullak eden Demirel'in başkanlığındaki «Milliyetçi Cephe» hükümeti, her alanda, emekçi halk kitlelerine karşı ve sermayeden yana politikasını hızla yürürlüğe sokmuştur. Yönetim kademelerindeki pek çok uzman, genel müdür, müsteşar görevden alındı ve bu işlemler durmadan devam ediyor. Gençlik üzerindeki baskı ve saldırılar akılalmaz bir düzeye ulaştı. İşçi kesiminde grev ertelemeleri, lokavtlar birbirini izliyor. Yabancı petrol şirketlerinin çıkarına uygun bir petrol politikası başlatıldı. TRT sermaye çevrelerinin borazanı haline getirilmeye çalışılıyor. Basın üzerindeki baskılar arttırıldı vb... İşin garibi, Demirel ve yandaşları,

emekçi halka karşı izledikleri politikayı, sanki halktan yana imiş gibi göstermeye çalışıyorlar; ve işin doğrusu bu konuda sanatkârane bir yeteneğe sahiptirler, propaganda yapmakta üstlerine yoktur. Öylesine bir «ucuzluk» yaratmaktan, dertlere deva bulmaktan söz ediyorlar ki, neredeyse bütün bunları içtenlikle söyledikleri, söylediklerine kendilerinin de inandıkları sanılabilir... Örneğin şu gübre konusu...

GÜBRE FİYATLARININ UCUZLATILMASINDAN KİMLER YARARLANDI?

Demirel hükümetinin ilk yaptığı işlerden biri alayı vala ile gübre fiyatlarını düşürmek oldu. Demirel, «Türk köylüsünün daha çok kazanması» için bunu yaptıklarını söyledi. Oysa Türkiye'de suni

gübre kullanabilen köylü oranı nedir? Bu konuda uzmanlar açıklama yaptılar. Suni gübre daha çok Çukurova, Trakya ve Karadeniz Bölgesi'nin bir kesiminde kullanılmaktadır. Örneğin Doğu ve Güneydoğu'da zaten suni gübre kullanan parmakla gösterilir. Büyük bir kesimi topraksız veya az topraklı olan, ilkel usullerle üretim yapan köylü için suni gübre fiyatlarının düşürülmesi neyi anlatır?

Türkiye'de tarım topraklarının ancak üçte birinde gübre kullanılmaktadır. Tahıl üretiminde gübreleme oranı çok düşük olup, daha çok ayçiçeği, pamuk gibi endüstriyel bitkilerde bu oran yüksektir. Pek çok yörede ise yalnızca hayvan gübresi kullanılmaktadır.

Bu durumda gübre fiyatlarındaki indirimin zengin çiftçiye yaradığı, yoksul ve orta köylü kesimleri için önem taşımadığı bellidir. Tersine yoksul ve az topraklı köylüler de zengin çiftçiye, toprak burjuvazisine yarayan bu işten kendi paylarına bir bedeli ödemek zorundadırlar. Çünkü gübre fiyatlarının düşürülmesi bedavadan olmamıştır. Suni gübre ithal edilmektedir. Gübre fiyatlarının düşürülmesi, gübrenin ithal fiyatının altında satılması de-

mektir. Aradaki fark hazine-den karşılanmaktadır. Gübre fiyatında % 33 ortalama indirim yapıldı. Bu, hazineye 5 milyar lira civarında bir yıllık masraf yüklemiştir. Bu, hazinenin zengin çiftçiye yaptığı bir bağıştır ve yükünü tüm halk kesimleri taşıyacaktır. Yani bu 5 milyar lira yoksul, topraksız köylüden, işçiden, memurdan ve tüm öteki yoksul halk kesimlerinden çıkarılacaktır.

Demek ki, Demirel, Erbakan ve öteki yandaşları bu işi, tüm «Türk köylüsü» daha çok kazansın diye değil, bir avuç zengin çiftçi daha çok kazansın diye yapmışlardır. Ceremesini de, büyük köylü kitlesi dahil, yoksul halkımız çekecektir. Yine MC hükümetinin bu işi bir «ucuzluk» başlangıcı gibi reklam etmesi de komiktir. Yoksul halk kitleleri, bu işlemden ötürü sadece daha fazla vergi ödeyeceklerdir. Ve kimse karnını gübreyle doyurmayacağına göre, bunun ne biçim bir ucuzluk olduğu şaşkıncıdır.

Gübre fiyatlarında indirimin haksız kazançlara yol açtığı ilgililer tarafından açıklandı. Çünkü indirim, geriye doğru, 1 Nisan tarihinden itibaren işleme kondu. Bu arada, 19 Nisan'a kadar gübre almış olanların, aradaki farkı isteyebilmeleri nedeni-

le, daha önce Zırai Donatım Kurumundan gübre alıp çiftçiye satmış olan gübre satıcılarının fazladan bir kazanç sağlamaları mümkün oldu.

Yine gübre fiyatlarındaki indirimden, bu hammaddeleri kullanan boya ve plastik imalatçıların yararlandıkları ortaya kondu. Bu arada Suriye ve İran'a gübre kaçakçılığı yapıldığını gazeteler yazdılar. Demekki bu «Büyük ucuzluk» fakir halk kitlelerinden başkasına yaradı.

YABANCI PETROL ŞİRKETLERİNE SAĞLANAN AVANTAJ

MC hükümetinin yaptığı önemli «icraat»lardan biri de yabancı petrol şirketleriyle yaptığı anlaşma olmuştur. Demirel hükümetinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç, British Petrol ve Mobil Oil ile, varili 10.50 dolar üzerinden ithalat yapılması hususunda anlaşmaya vardı. Bu, yabancı petrol şirketlerine verilmiş açık bir tavizdi. Böylece BP ve Mobil'e ton başına 35 lira fazla fiyat tanınıyor ve büyük paralar bu yabancı şirketlere armağan ediliyordu.

Bu işlem sert tepkilere yol açtı. Enerji ve Tabii Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra ile CHP Genel Sekreter Yardımcısı Deniz Baykal,

basın toplantısı düzenleyerek bu tavizin petrol yasasına aykırı olduğunu ve hükümetin yabancı şirketlere boyun eğdiğini söylediler. Her iki şirket Ecevit hükümeti zamanında da, fiyat konusunda ihtilaf çıkarmışlar, ancak hükümet o zaman şirketlerin yüksek fiyat tekliflerini reddetmiş ve ATAŞ Rafinerisini kapatmakla tehdit etmişti. İrmak hükümetine de isteklerini kabul ettiremeyen şirketler nihayet MC hükümetiyle rahatça anlaşmışlardır.

Ecevit hükümeti zamanında petrol, varili 10.21 dolardan ithal edilmişti. O dönem dünya petrol fiyatlarının doruğunda olduğu bir dönem olarak biliniyor. Oysa MC hükümetinin iktidara geldiği dönem, petrol fiyatlarında bir düşüş dönemidir. Birkısım üretici ülkeler fiyatları 9.30 dolara kadar düşürmüşlerdir. Dünya piyasalarında ham petrol varili 10.16 dolar üzerinden işlem görmektedir. Böyle bir dönemde varili 10.50 dolar üzerinden ithalata razı olmak, yabancı şirketlere açıktan kazanç sağlamaktan başka şey değildir.

Daha da önemlisi, hükümetin, petrol şirketlerine onların istediğinden de daha yüksek bir fiyat vermesidir. Yabancı şirketlerin Ecevit hükümetine yaptıkları teklif

10.46 dolardır; bu reddedilmiştir. 18 Mart 1975'te yaptıkları 10.40 ve 19 Mart 1975'te yaptıkları 10.36 dolarlık teklifleri de reddedilmiştir. Böylece Demirel hükümetinin, halkımızın sırtından yabancı şirketlere sağladığı fazla kazancın gizlenir, saklanır yanı kalmamıştır.

«Milliyetçi» sloganı ile çıkıp «cephe» kuranların milliyetçilikten ne anladıkları ve kimin çıkarlarını korudukları, petrol konusundaki politikaları ile apaçık ortaya çıkmıştır. Petrol konusu, milliyetçiliği maske olarak takanların gerçek yüzünü ortaya koymuştur. «Milliyetçi Cephe» dedikleri, yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin çıkarlarını koruyan bir ortaklıktır, halkımıza karşı bir ortaklıktır.

Petrol Mühendisleri Odası, 5 Mayıs tarihinde yayınladığı bildiri'de çıkaryolun millileştirilme olduğunu söyledi. Daha önceki hükümet British Petrol'e doksan günlük bir süre tanıdı ve hükümetin teklifi kabul edilmediği takdirde ATAŞ Rafinerisinin millileştirileceği belirtilmişti. Demirel hükümeti yabancı şirketlerle anlaşmaya vardığı zaman bu sürenin bitmesine 5 gün kalmıştı. Böylece Demirel hükümeti millileştirme yolunda bir adımı önlemiş oldu.

IRAK KÜRDİSTANINDA

Irak Kürdistanı'ndaki savaşa ilgili olarak, geçtiğimiz ay zarfında Bağdat hükümetinin açıklamaları ile çeşitli yollardan basına intikal eden haberler arasında oldukça büyük farklar var. Baas yöneticileri bu işin artık bittiğini, Irak Kürdistanı'nda kontrolü tamamen sağladıklarını bütün savaşçı grupların ya İran'a sığındıklarını, ya da teslim olduklarını iddia ediyorlar. Oysa çeşitli haber kaynaklarından sızan bilgilere göre durum hiç te böyle değil. Elbette Baas'çıların iyimserliğini olağan karşılamak gerekir. Onlar, savaş bütün gücüyle devam ettiği ve durumun hiç te kendi leyhlerine olmadığı zamanlarda da genellikle böyle konuşurlardı.

Kuzey Irak'ta sayıları 10 bin kadar olan peşmerge birliklerinin mücadeleyi bırakmadıkları söylenmektedir. Bazı kaynaklara göre bu sayı çok daha fazladır. Hareketin şimdi Barzani'nin dışında bazı liderler tarafından sürdürüldüğü söyleniyor. Buna göre Baas hükümeti Kuzey'de kontrolü sağlamış değildir. Savaşın halen sürmekte olduğunu gösteren kanıtlar da var. Örneğin Türkiye sınırına yakın yerlerde Irak birliklerinin top atışları dinlenmektedir. Irak hükümeti Türkiye'den

binlerce katır almak için te-
şebbüse geçti. Hernekadar bu
katırların, kuzeydeki dağlık
kesimlerde tarım işlerinde
kullanılacağı söylendiyse de,
bunların, savaşçı amaçlarla
kullanılmak istendiği bellidir.
Yine Türkiye, Irak sınırında
çok sıkı tedbirler almış bulun-
maktadır; Irak kuzeyde kont-
rolü sağlamış olsaydı bütün
bunlara gerek olmayacağı açık-
tır.

Irak hükümeti af konu- sunda da sözünü tutmuyor

Bağdat hükümeti, İran'la
yaptığı andlaşmadan sonra
Mart ayı sonunda, genel af
ilân etmişti. Ancak bu sözün
tutulmadığı anlaşılmiş bulu-
nuyor. Irak Hükümeti, bugü-
nedek teslim olan Kürt savaşı-
çılarında ve Kürdistan De-
mokrat Partisi yöneticilerin-
den yüzlercesini kurşuna diz-
miştir. Böylece Baas'çıların
sözlerini birkez daha tutma-
dikları kanıtlanmış oluyor.

Bunun yanısıra Baasçı-
ların terör metodlarını yay-
gınlaştırdığı anlaşılıyor. Ga-
zeteler, Irak-İran arasındaki
andlaşmaya karşı çıktıkları,
bunun gerici bir hareket oldu-
ğunu söyledikleri için 86 sos-
yalistin kurşuna dizildiğini
yazdılar. Baas'çıların, özellikle
Kuzey'de kontrolü sağlayabi-
lirlerse muhalefete ve demok-
ratik güçlere karşı baskıyı yo-

ğunlaştıracakları kuşkusuz-
dur.

Irak-İran Andlaşması ve sonrası

Bilindiği üzere, Irak hü-
kümeti, Kuzey'deki Kürt di-
renme savaşını kırabilmek
için, son zamanlara kadar
ateş püskürdüğü, gericilik ve
emperyalizmin uşağı olmak-
la suçladığı İran'la andlaşma
yolunu seçti. Mart'ta Cezayir'
de iki ülkenin dışişleri bakan-
ları arasında, sınır pürüzleri-
ni ortadan kaldırma konu-
sunda ve diğer pazarlıkları
içeren bir andlaşma imzalan-
dı. Buna göre, Irak, Basra
körfezi civarında, İran'la ara-
sında önemli anlaşmazlık ko-
nusu olan önemli bir toprak
parçasını İran'a bırakıyordu.
İki ülke arasındaki sınır, Şat-
tularap'ın ortasından geçen
hat oluyordu. Diğer yandan
İran, 1913 tarihli İstanbul
Andlaşmasındaki kara sınırı-
nı kabul ediyordu.

Bu andlaşmaya özellikle
Suriye Baas Partisi tepki gös-
terdi. Suriye Baas Partisi, 6
Bölgesel Kongresinde durumu
şöyle niteledi : «Bu da göste-
riyor ki, Irak, sömürgeci ve
emperyalistlerle birleşerek
Arap davasına hıyanet et-
miştir. Bu andlaşma Irak-İran
arasındaki suç ortaklığının
bir kanıtıdır.»

Irak hükümeti'nin İran'la
gerici bir çizgide andlaşması

Sovyetler Birliğinde de hoş karşılanmamış olacak ki, Saddam Hüseyin'in Moskova ziyaretinde Brejnev kendisiyle görüşmeyi kabul etmedi.

Irak-İran arasındaki ilişkilerin, gerici bir planda daha da gelişmesinden endişe edilmektedir. Beyrut'ta çıkan El Hayat gazetesi bununla ilgili bir yazısında şöyle demektedir:

«Bağdat yöneticileri, 6 Martta İran Şahı ile imzalandıkları andlaşmadan sonra Tahran yöneticileri ile pek sıkı-fıkı ilişkiler içine girmiş görünmektedirler. Hatta geçen gün Tahran'ı ziyaret eden Irak Devrim Komuta Konseyi Başkan Yardımcısı Saddam Hüseyin, «Basra Körfezi'nin güvenliği için yeni bir savunma sisteminin gerekli olduğu»nu söylemiştir. Irak liderlerinin İran yöneticileri ile bu kadar yakın ilişkiler kurmaları, şimdiedek her alanda desteğini gördükleri Sovyetler Birliği'nde de kuşku yaratmıştır. Nitekim geçenlerde Moskova'ya giden Saddam Hüseyin, Sovyet lideri Brejnev tarafından kabul edilmemiş ve bu durum iki ülke arasında bir «soğuk hava»nın esmeye başladığı biçiminde yorumlanmıştır. Ayrıca Saddam Hüseyin'in Tahran'da yayınlanan Keyhan Gazetesi'ne verdiği bir demeç

te anlamlı görülmüştür. Irak'ın güçlü adamı bu demecinde, Komünistleri Arapların birleşmesine karşı olmakla suçlamakta ve Arap dünyasını hiçbir zaman komünist olmayacağını, Arap dünyasında «Arap Milliyetçiliği»nden başka bir ideolojinin egemen olmayacağını ve Arap dünyasının yalnız Arap devrimiyeye kalkınmasını gerçekleştireceğini savunuyordu.»

İran'ın, Ortadoğu'da Suudi Arabistan, Ürdün ve Basra Körfezi şeyhlikleriyle bir «Ortadoğu Gerici Çemberi» oluşturmağa çalıştığını ve buna Irak'ı da dahil etmek istediğini söyleyen El Hayat, şöyle demektedir:

«Çemberden zarar görecektüklerden biri Suriye, biri de Güney Yemen Halk Cumhuriyeti olacaktır... Şam'da iktidarı elinde bulunduran Baas Partisi, İran'a ve dolayısıyla onun önderliğinde oluşturulmak istenen gerici çembere karşı tavır almış bulunmaktadır.»

İltica sorunu ve Türk Hükümetinin tavrı

Irak'ta Kürt hareketindeki son gelişmeler sırasında, Bağdat hükümetinin çıkardığı affa güvenmeyen ve bu sebeple Türkiye'ye sığınmak isteyen, çoğu kadın, çocuk ve yaşlıların oluşturduğu grup-

lar, Türkiye'de de bir «İltica» sorunu yarattılar.

O zamanki, Irmak Hükümeti ve daha sonraki Demirel hükümeti bu konuda, uluslararası anlaşmalara, insan haklarına ters düşen bir tutum takındılar. Olup bitenler kamuoyuna son derece değişik anlatıldı. Güya hudutlarımıza sığınma amacıyla gelenler, sayıları on binleri aşan silâhlı peşmergelerdi. Bunların karakollarımıza baskı yaptıkları, eğer geçiş izni verilmezse zorla gireceklerini söyledikleri iddia edildi. Oysa işin içyüzü hiç te öyle değildi. Yukarda da söylediğimiz gibi, sığınmak isteyenler peşmerge veya silâhlı guruplar değil, sivil, savunmasız insanlardı. Bunlar karakollara baskı filan da yapamazlardı. Başbakan Irmak, Mecliste yaptığı konuşmada, «Kılıç artıklarını biz mi barındıracağız» diyerek, bir bakıma, bu konudaki niyetleri de açığa vuruyordu.

Aslında olayların bu şekilde gösterilmesi kasıtlıydı. Bazı çevreler Doğu'da sıkıyönetim ilânını istiyorlardı, buna sebep yaratmak lazımdı. Turhan Feyzioğlu, TBMM'de yaptığı konuşmada sıkıyönetim isteyenlerin başında geliyordu. Feyzioğlu, kendisine has üslupla büyük tehlikelerden söz ediyor, trajik manzarlara çiziyordu. Amaç, sıkıyö-

netim ilânını sağlayıp Doğu'da yeni bir baskı uygulamasına girişmekti. Kaldığı bu bölgede zaten normal demokratik ortam hiçbir zaman yaşanmamıştı. Halen de Güneydoğu'da «fiili sıkıyönetim» diye nitelenen bir baskı ortamı sürüp gelmektedir. Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz, TBMM başkanlığına verdiği soru önergelerinde bu yasadışı tutumu dile getirdi. Sınıra yakın bölgelerde, kaçakçılık bahanesiyle halkın geceleri evlerinden çıkması, lamba yakmaları imkansız hale getirilmişti.

CHP, sıkıyönetim ilânına karşı çıktı; sıkıyönetim ilânını gerektirir sebepler ve bu arada hudut karakollarına bir baskı olmadığını, eğer varsa olaylara örnek getirilmesini söyledi. Diğer partiler ve özellikle AP'de ki, bir kısım Doğu'lu milletvekilleri de dört Doğu ilinde sıkıyönetim ilânına karşı çıktılar. Bu durumda AP'de sıkıyönetim isteğini destekleyemez duruma düştü. Türkiye tarihinde ilk kez, sıkıyönetim ilânına dair hükümet isteği reddedildi. Şüphesiz bu, sevindirici, demokratik bir olaydı.

Ancak, ne Irmak hükümeti, ne de onu izleyen Demirel hükümeti, İltica isteklerine olumlu davranmadılar. Bu anti-demokratik tutum içer-

de tepkilere yolaçtı. 23 kadar devrimci ve demokratik kuru-

luş bununla ilgili olarak şu bildiriği yayınladılar:

B A S I N B İ L D İ R İ S İ

Komşumuz Irak'ta yıllarca süren bir mücadele ile NURİ SAİD'in istibdat ve baskı rejiminin devrilmesinde büyük katkısı olan Kuzey Irak kürt halkı, bugün yeni militarist baskılar ve toplu katliam uygulamaları ile ezilmekte ve yok edilmek istenmektedir.

Oysa, İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin önsözü şöyledir: «İnsanın istibdat ve baskıya karşı son çare olarak ayaklanmaya mecbur kalmaması için insan haklarının bir hukuk rejimi ile korunması esaslî bir zaruret-tir.»

Bugün, bu «zaruret»in yerine getirilmesi bir yana çoluk-çocuk, kadın-yaşlı sivil kürt halkı bütün Dünyanın gözleri önünde tam bir katliam kışkacına alınmış durumdadır.

Irak'ın kuzey komşuları ile olan sınırlarının ikili «andlaşmalarla» kapatılması sonucu çaresiz kalan sivil halk kitleleri kendi kaderleri ile baş-başa bırakılmıştır. Türkiye'deki egemen sınıflar, bu mazlum halk kitlele-rine en doğal sığınma hakkını tanımadığı gibi Doğu halkı üzerinde se-nelerden beri süren şoven militarist baskıları daha da arttırmak ve FİİLİ sıkıyönetimi yoğunlaştırmak yolunu seçmiştir.

Mazlum bir halkın kaderi üzerinde oynanan «İkili andlaşmaları» git-gide yoğunlaştıranların ırkçı baskıları ve militarist uygulamaları şiddet-le protesto ediyoruz...

Çünkü, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 1. maddesi: «Herkesin, ırk, ren, cins, dil, din, siyasi veya herhangi bir andlaşma, millî veya sosyal köken, servet veya herhangi diğer bir fark gözetilmeksizin» bildirmede belirtilen bütün hak ve özgürlükten faydalanabileceğini kabul ve ilân eder.

Ve çünkü İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 14. maddesi : «Her-kes zülum karşısında başka memleketlere iltica etmek ve bu memleketler tarafından MÜLTECİ muamelesi görmek hakkına haizdir.» der...

O halde, egemen sınıfların uyguladığı «ikili andlaşma» pazarlığını ve MÜLTECİ'leri kabul etmeme kararını Türkiye'nin imzalamış olduğu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini, Birleşmiş Milletler yasalarını ve genel hukuk kurallarını ihlâl ettiği açıkça ortadadır. Kaldı ki, Kıbrısta emper-yalist İngiliz üslerinde mahsur kalan Kıbrıslı sivil Türklerine İLTİCA hakkı tanınması için Türkiye'nin aynı sözleşmelere dayanarak hareket ettiği hatırlardadır.

Bizler aşağıda imzaları bulunan demokrat ve devrimci kuruluşlar olarak Türkiye Hükümetinin imzalamış bulunduğu uluslararası sözleş-melerin sorumluluğunu yüklenmesi ve Kuzey Irak sivil Kürt halkına İL-TİCA hakkı tanınması için halkımız adına çağrıda bulunuyoruz.

**KAHROLSUN ŞOVEN MİLİTARİST BASKILAR...
YAŞASIN HALKLARIN KARDEŞLİĞİ...
YAŞASIN MAZLUM DÜNYA HALKLARININ KURTULUŞ
MÜCADELESİ...**

Devrimci Demokrat Kültür Der.
Genç Sosyalistler Birliği
Asis-İş Sendikası.
Köy-YSE-İş Sendikası Ank. Şub.
ÖDTÜ Öğrenciler Kültür Derneği.
Basın-İş Sendikası Ank. Şub.
S.B.F. Öğrenciler Derneği.
Gazilliler Kültür ve Dayanışma
Derneği.
ODTÜ. Mimarlık Fak. Öğrenci
Derneği.
Diyarbakır Yüksek tahsil tültür
Der.

ODTÜ. Edebiyat ve Fen Fak. Der.
Altındağ Gençlik Birliği Der.
Tunçeli Devrimci Kültür Der.
Hakkâri Yüksek Öğrenim Gençliği.
Siirt Yüksek Öğrenim Kültür Der.
Siverek Yüksek Tahsil Kültür Der.
Viranşehir Yüksek. Tah. Kült. Der.
Bitlis Yüksek Öğrenim Gençliği.
Yerköy Yüksek Öğrenim Gençliği.
Urfa Yüksek Öğrenim Gençliği.
Van Yüksek Öğrenim Gençliği.
Ağrı Yüksek Öğrenim Gençliği.
Muş Yüksek Öğrenim Gençliği.

Türkiye İşçi Partisi kurucuları ve kuruluşta hazır bulunanlar toplu halde.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ KURULDU

Bir süreden beri kuruluş hazırlıkları devam eden Türkiye İşçi Partisi 30 Nisan 1975 tarihinde, Tüzüğünü İçişleri Bakanlığına vererek kuruluş hazırlıklarını tamamladı. Yeni partinin kurucuları 50 kişiden oluşmaktadır. Kurucular daha sonra toplanarak görev bölümü yapmışlardır. TIP Merkez Kurulu'na seçilenler şunlardır:

1. Can Açıkgöz, 2. Nermin Aksın, 3. Behice Boran, 4. Yalçın Cerit, 5. Dinçer Doğu, 6. Müşfik Eren, 7. Şaban Erik, 8. Turgut Gökdere, 9. Çetin Göz-açtı, 10. Özcan Kesgeç, 11. Ze-

ki Kılıç, 12. Nurdan Orpen, 13. Erol Özkök, 14. Osman Sakalsız, 15. Nihat Sargın, 16. Alp Selek, 17. Selahattin Uyar, 18. Yavuz Ünal, 19. Bekir Yenidoğan, 20. Şaban Yıldız, 21. Mehdi Zana.

Disiplin Kurulu üyeliklerine ise Yusuf Ziya Bahadınlı, Osman Eravcı, Saffet Kayalar, Kemalettin Koyaş, Erşen Sansal, Cemal Hakkı Selek, Çetin Yücel; yedek üyeliklere Osman Alabay, Peyami Arık ve Ali Demir seçilmişlerdir.

Merkez Yönetim Kurulu oybirliğiyle Genel Başkanlığa Behice Boran'ı, Genel Sekreterliğe de Nihat Sargın'ı seçmiştir.

Genel Başkan Boran, Yürüyüş Dergisi'nin, «Yeni kurulan partinin 1961-1971 dönemindeki TİP ile ilişkisi nedir?» sorusuna şöyle cevap vermiştir:

«Tüzel kişiliği haiz bir kurum, somut siyasal örgüt olarak yeni partinin eski TİP ile bir ilişkisi yoktur. Tüzel kişiler, gerçek kişiler gibi doğar, gelişip büyür ve bazan bir toplumsal kazaya uğrayarak, bazan tükenip ömrünü doldurarak ölebilirler. Sürekli olan, örgütlerin dayandığı toplum-

sal güçlerdir; sosyalist parti sözkonusu olduğunda, işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı hareketi sürer gider; gelişir, hızlanır. Türkiye'de de böyle olmuştur. 1971 döneminin tüm baskılarına karşın işçi sınıfı hareketi ve kitlelerin politik bilinçlenmesi gelişmiş, daha ileri bir çizgiye varmıştır. Kurduğumuz parti işçi sınıfı hareketinin 1975 aşamasında ve koşullarında politik yüzeye çıkmış örgütlenmesi olacaktır.»

Türkiye İşçi Partisi'nin merkezi İstanbul'dadır.

1 MAYIS DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KUTLANDI

Geçtiğimiz 1 Mayıs'ta, tüm dünya işçilerinin birlik ve dayanışmasının sembolü olan 1 Mayıs günü dünyada ve Türkiye'de bir kez daha kutlandı. 1 Mayısta, dünyanın her yerinde gösteriler, toplantılar düzenlerler. Ancak Türkiye'de hakim sınıflar bu güne karşı daima allerji duymuşlar, onun kutlanmaması için ellerinden geleni yapmışlardır. Yine bu nedenle bizde 1 Mayısı «bahar bayramı» olarak gösterip, asıl

amacından saptırmak istemişlerdir. İşin garibi Franko İspanya'sında bile, sınırlı da olsa, 1 Mayıs'ın işçi günü olarak kutlanmasına bu kadar fazla engel çıkarılmamaktadır. Ancak bizde de bunun uzun süre böyle devam etmesi beklenemez. Daha şimdiden işçi sınıfımız gününe sahip çıkmıştır. Emekçi halkımızın onu daha bir bilinçle ve dayanışma içinde kutlayacağı günler ise çok uzak değildir.

9 MAYIS : HITLER FAŞİZMİN ÇÖKÜŞ GÜNÜ

Dünyayı kana ve ateşe boğan Alman faşizmi, bundan 30 yıl önce 9 Mayıs günü, Alman ordularının teslimi ile çökmüştü. Aynı gün Hitler de, bombardımandan korunmak için kendisine seçtiği bir bodrum katında metresi Eva Braun'la birlikte intihar ediyordu.

1930'larda yükselen faşizm sonunda bozguna uğradı ama bu insanlığa büyük kayıplara, acılara mal oldu. Salt Sovyetler Birliği'nde 20 milyon insan öldü. İnsanlık bugün de hâlâ aynı sorunları tartışıyor. Faşizm nasıl doğdu, nasıl gelişti ve

nasıl bir bozguna uğradı. Ama acaba olup bitenlerden yeteri kadar ders alındı mı? İnsanlık, dünyanın şurasında burasından hâlâ sürdürülen veya yeniden yaratılmak istenen faşist yönetimlere karşı yeteri kadar uyanık mı?.

Bir kısım burjuva yazarların göstermeye çalıştığı gibi faşizm, Hitler, Mussolini ve benzerlerinin hasta kafalarından, macera tutkularından doğmuş değildir elbette. Onun bütün suçunu Hitler manyağının veya Mussolini soytarısının boynuna yükleyip işin içinden sıyrılmak da mümkün

değildir. Bir budala, insanlığı hiç bu denli arkasından sürükleyebilir mi?. Faşizm, sermayenin en kanlı ve zorba diktasıdır ve sermayedar sınıf istediği için ortaya çıkar. Hitler ve benzerleri bu işte yalnızca bir rol sahibi, birer kukladırlar.

Faşizmin amacı, sermayeye yönelmiş tehlikeyi bertaraf etmek, en zorba metotlarla emekçi halk kitlelerinin demokrasi ve sosyalizm mücadelesini ezmek, o dönemde dünyadaki başlıca sosyalist ülke olan Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırmaktı. Bu nedenle Fransa, İngiltere, Amerika gibi kapitalist ülkelerde faşizmin güçlü iç kolları vardı. Bu ülkelerin demokrasi maskesi takmış yönetimleri, faşizmin saldırılarına karşı, sırf sömürgelerini yitirmemek endişesiyle bazan tep-

ki gösteriyorlar; gerçekte faşizmin gelişmesini önlemek için ciddi bir çaba göstermiyorlardı. Bu çevreler, Alman faşizmi Sovyetler Birliği'ne saldırdığı zaman ellerine kına yaktılar ve faşist devletlere karşı Sovyetler'le müttefik olmalarına rağmen, onun yenilgisini umarak için için sevindiler. Sonuç diledikleri gibi olmadı. Faşizmin bozgunu ile birlikte dünyada sosyalist ve demokratik hareket büyük boyutlara ulaştı, dünya sosyalist sistemi doğdu. Daha da hızlanan ulusal kurtuluş hareketleri ise emperyalizmin çöküntüsünü günden güne çabuklaştırıyor.

Tarihin çarkını elbette geriye doğru çevirmek mümkün değildir. Gelecek ilerici insanlığın, özgür halkların ve sosyalizmindir.